

NAJÁD KRÉM

BRÁZAY NAJÁD-KRÉM

Asszony, leány ifja, vénje,
Esküszik a Najád-krémmre,
Ki használhatja, meg nem bánja:
Ez a szépség talizmánya.

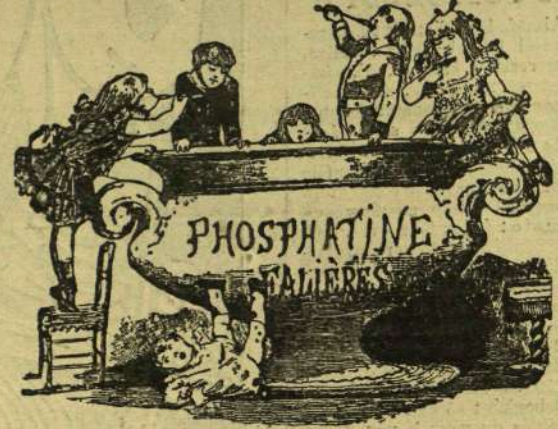
BRÁZAY Najád arc- és kéz-
krémje, 1 koronás téglék-
ben mindenütt kapható és
Brázay Kálmán czégnél,
Budapest, VIII., Baross-u. 43.

Anyák figyelmébe!

A gyermekek elismert legkiválóbb tápszere
az elválasztási időszakától kezdve
már könnyű emészthetőségénél fogva is a

Phosphatine Faliéres

A fogzást megkönnyíti és biztosítja a csontrendszer
fejlődését.

Kapható minden gyógyszerertárból.
Egy nagy doboz (elegendő 3 hétre) ára 3 K 80 fill.
Főraktár: ZOLTÁN BELA gyógyszerértára,
Budapest, V., Szabadság-tér. (Nagykorona-u. sarok.)

Kinek van szeplője?

Vagy bármely más folt, bőrtisztatlanság az arcán?
Az használja teljes bizalommal
Rozsnyai Szeráj arczenőcsét,

mely egyedül ezer az arc tisztatlanságát, szeplő, mitesszer, pat-
tanások elhárítja. Használata az arc pár nap alatt bármely
puhára és hófehérre változik. Egy kis téglát 70 fill., nagy téglát
1 40 K. Hozzávaló szappan ára 70 fill. Nappali Szeráj crémje
ára 1 K. Szeráj poudre, az arcporok gyöngye, 1 doboz
1 20 K. Fehér, rózsás, sárga és testszínen.

Készíti: Rozsnyai M. gyógyszerértára, Arad, Szabadság-tér 8.

"Altwater"
Gessler
Budapest.

Legjobb beszerzési forrás!

Kész ágyak jó cseh ágytólól!!!

Sűrűsáru vör. nankingba (inlett) töltve, egy
dunyha 180x120 cm. 2 párnával, mindkét
80x50 cm. sz. párná, tartó talál K 18.-
Felpólya K 20.-, Pehely K 24.-, Dunyha
egyedül K 10.-, 12.-, 14.- és 16.-, Fej-
párna egyedül K 8.-, 8 50 és 4.-, Kétszem-
dunyha 200x140 cm. K 43.-,
14 50, 17 50 és 21.-, Ehhez fej-
párna 90x70 cm. K 4 50, 5 20 és
6 50. Öt kg. szíriai toll K 9 40.
jobb K 12.- K 16.-ig. Páthéber
K 17.-, Öt kg. sz. j. 16. fehér, por-
mentes ágytoll K 24.-, Hőfehér
K 30.-, jobb K 33.-, Legtöb-
bnyar uradalmi fezt. K 45.-, Öt
kg. feztatlan ágy Hőkről K 28.- és K 30.-, Fehér pehely, nagypelyhű
K 5.-, jobb K 8.-, Finom mellestett pehely K 6 50 1/2 kg.-kint.
Szíriai pehely 1/2 kg. K 3 50 és 3.-, Szíriai és bérmentes ágytoll.
Beszerzés postadíjmegtérítés ellenében. Sigmund Lederer, Jano-
witz a. Angel Nr 145, bei Klattan, Böhmen. ♦♦

Valódi brünni szövetek

az 1914 évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor.
teljes férőruhához 1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág, és mellény) 1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt feleke szalonruhához 20.- K-rt, szintgy
felöltőszövetet, turistalódot, selyemkamarni, női korzám
szöveteket stb. gyári árakon küld, mint megbízható és
szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-
szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári
piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, leg-
olcsóbb árak. Öröklési válságok. Miniatűr, figyelmes
kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss
árban.

Forradalom!

a világítás, fűtés és főzés terén!

Bel- és külvilágítás: cirkók, saját gázosító szerke-
zettel, háztartások, intézetek, templomok, kaszinók,
szállodák, irodák, bolti helyiségek, vendéglők, háv-
házak, kastélyok, villák, pincek, folyosók, műhelyek,
közégek közutai és terei, vasúti pályák és állomá-
sok, valamint városi termek stb. részére. Fűtő és
fűtőkészülékek, hőgáz cirkók, ipari és laboratórium
cirkókra, valamint egyéb háztartási újítások,
továbbá gázfűtő gépek, telepek és berendezések.
Petróleum, spirittus, benzol vagy gázolaj fo-
gyasztás, két vagy három fillér óránként.

Petróleum-Gázizzófény

Képviselői Társaság, SYPOSS és TÁRSA,

Budapest, VIII. ker., Baross-utca 32. szám.
Telefon 178-39. Képviseletek kaphatók! Kérje
legújabb prospektusunkat!

Ingyen
nagy foto árjegyzék
sok recepttel és hasznos utmu-
tásokkal.
CHMURA
Bpest, Ferenczyek-utca 2.

Knuth Károly

mérnök és gyáros

Cs. és kir. fensége József főh. udv. szál.
Gyár é iroda: Budapest, VII., Garay-u. 10.
QQ

QQ
Központi víz-, fűtő- és gőzfűtő, légvezet. és víz-
vezető, csatornázók, szellőztetők, szivattyúk,
vízerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségveté-
sek, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.
Szerkeszti: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érde-
kes vadászati fénykép-felvéte-
leket közöl. Szakszerű cikkeket
ismert íróink írják. Rovataiban
minden vadászati ügyben fel-
világosítást kap az olvasó és

az összes bérbeadó vadász-
területek árverésének idejét
közli.
A diszesen kiállított lap ha-
vontként háromszor jelenik meg
és előfizetési ára félévré 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld
Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Daczára az áremelkedésnek

5 KILÓ

a préselésnél könnyen meg-
sérült finom toltette szap-
pán kapható 60-84 (rb)
rizsa, orgona, mandula, ho-
lya, növény stb. illatokban,
csak 6 50 K-ért bérmentve

a pénz előzetes beküldése,
vagy utánvét mellett. Köl-
vező alkalom házalók.
előirányzatok stb. részére.
Illatszerekkereskedés:

Humann Ferencz
magyar czég. ♦♦

Közp. Wien, II. Aloisgasse 3/42

Ki akar
egy órát
ingyen?

Hogy a mi kintőn zsebrórtunkat
mindenütt megismeressük,
500 órárt osztunk szét ingyen.
Küldje be pontos címét csak
egy levelezőlapra a következő
örögyárnak:
Jakob König, Wien III/2
Postamt 45, Fach.

RENDELÉSNEK SZÍVESKEDJÉK LAPUNKRA HÍVATKOZNI.

KÖHÖCÉS

rekedség és hurut ellen nincs jobb a
RETHY-FELE PEMETEFÜZÜKORKÁNÁL
Miólt ember született a világhíres RETHY-cukorkát, mert rend-
kívül kellemes ízű, a gyomrot, étvágyát nem rontja. Meghűlés,
hurut, köhögés ellen biztosan és gyorsan használ. Váladékot,
gyógyulunk és határozottan RETHY-féle kárpót, mivel sok
hasznos anyag van. Az eredetét minden egyes darabján
rajta van a "RETHY" név. 1 doboz 60 f. Kapható mindenütt.
RETHY BELA gyógyszerész, Békéscsaba.

13. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 29.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek: Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A "Világkronika"-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is eszotolandó.

A NEMET CSÁSZÁR BÉCSBEN. — FERENCZ JÓZSEF KIRÁLY FOGADJA II. VILMOS CSÁSZÁRT A PENZINGI PÁLYAUDVARON.

Aporcellán muzsika Regény. Irta Szini Gyula

(13-ik fejezet)

Olivérnak meg kellett fogóznia abba a lámpa-
oszlopba, a mely mellett álltak és beszélgettek.
— Nem ülnék be az autóbá? — kérdezte
Csárday.

— Nem megyek vissza a világért sem, —
felelte Kóbor Kutya. — Én már elvégeztem a
dolgomat. Mikor Holubár pisztolya már a ke-
zemben volt, elnéztem azt a két embert, a bo-
lond asszonyt és még bolondabb férjét, és
eszembe ötlött a kérdés, hogy ugyan miért
néznek ezek egymással dühös farkasszemet,
mintha pillantásukkal egymást akarnák agyon-
sújtani? Mint villámos feszültségtől komor két
felhő álltak egymással szemben és ki tudja, mi
történik, ha az én villámhárító természetem
közbe nem veti magát. Dicsekszem, ugy-e,
holott te még nem is tudod, hogy miről
van szó?

— Oh, sejtem, drága jó barátom, hogy éle-
tem megmentését neked köszönhetem! — szólt
áradozva Olivér.

— Köszönd a fenének, ne nekem! — mondta
nyersen Kóbor Kutya. — Eszem ágában sem
volt, hogy megmentsélek. Inkább annak a két
bolond embernek a dolga érzékenyített el. Ho-
lubáron az első pillanatban láttam, hogy tel-
jesen meg van törve. Érezte, hogy bűnt köve-
tett el Liviával szemben, a mikor Avramescu
aljas terveit segítette elő a maga nyárspolgári,
korlátolt önzésével. A levelek felől is meg-
nyugtattam, a mikor erőiesen és parasztosan
megmondtam neki az igazat, hogy közted és
Livia közt nem volt soha semmi komolyabb
dolog...

— Ez igaz, — szólt Olivér. — És most már
roppant örülök, hogy így történt... Az az
asszony mégis csak idegbajos... beszámitha-
talan... bolond... és hálát kell adnom az
Istennek, hogy megszabadítottál tőle... Ugy-e
ezt akartad mondani?

— Nem téged szabadítottalak meg tőle, —
felelte Dávid Gábor, — hanem Liviát mentet-
tem meg tőled! Nagy munka volt, az élő Iste-
nre esküszöm. Az a szegény, bolond asszony
csakugyan örülten szerelmes beléd és én is
beszámithatatlanul tartom, hogy ép beléd
háborodott meg annyira! Mert én elgondoltam
magamban, hogy ez már csakugyan nem a
világ rendje, hogy két ember halálos ellensé-
gként álljon egymással szemben... Csárday
Olivér miatt! Elég volt már egy halott...
Közbe kellett lépnem...

— Nagyon jól tetted, édes barátom, —
mondta Olivér és ezt nem győzte elégszer
ismételni.

— Az asszony bízhatatlanul makacsabb volt,
mint a férje, — folytatta Kóbor Kutya. — Bé-
küléről, közeledésről hallani sem akart, ha a
férjét hoztam szoba. De én megláttam az egyet-
len gyöngye pontot benne... a rossz lelkiismeret-
tét... mert Livia borzasztón megbánta már
a tettét és valósággal hallucinált, valahány-
szor Avramescu nevét említettem... És csak
azért is folyton Avramescurol beszéltem és pu-
hítottam az asszonyt, a hogy csak birtam...
Meggyőztem róla, hogy irázatos bűnt csak
egy módon vezekelhett le, ha visszafordul ar-
ról az útról, a melyen elindult és a melyen
örökké csak mardosó lelkiismeretével fog talá-
lkozni... És Livia fokról-fokra átlátta, hogy
bűnét csak egy módon teheti jóvá, ha lemond
rólad, a ki miatt embert ölt és visszatér a fér-
jéhez, a kivel szemben nagyot vétett... És mint
a beteg, a ki már mohón várja az orvoságot,
úgy kapott Livia az én tanácsom után... Az
igaz, hogy úgy beszéltem, mint az égből az
angyalok és akármilyen nagy író volnék, nem
tudnám még egyszer elismételni azokat a fen-
kőlt szavakat, a miket mondtam... Az igaz-
ság szárnyat adott mondataimnak és hol le-
csaptak az asszonyra, mint vadoló, tépő kese-
lyűk, hol fölörpöntek vele egy tisztább, emel-
kedettebb levegőbe, a lemondás erényének égi

magasságába... Meggyőződés nélkül beszél-
tem... mert jól tudod, Olivér, hogy nem hi-
szek sem jóban, sem rosszban, sem lelkiismeret-
eti furdalásban... Egyedül csak az igazság-
ban bízom és az igazság ezúttal az volt, hogy
Livia borzasztón tévedett, a mikor azt hitte,
hogy te szereted őt... Ettől a botlástól akar-
tam őt megmenteni. Kicsit sajnáltam is ezt a
beteg asszonyt, hogy egy olyan himpeller miatt
pusztuljon el, a milyen te vagy... Érted már?

Olivér savanyún mosolygott:

— Goromba vagy, Kóbor Kutya, de alapjá-
ban véve becsületes, jó lélek lakik benned.

— Livia végre — folytatta Kóbor kutya, —
valósággal összeroskadt a lábamnál, meg volt
győzve, meg volt törve és egyben meg volt vi-
gasztalva... A többi könnyen ment. A két
boldogtalan embert egymáshoz löktem. Bőgtek,
zokogtak, de végül megölelték egymást...
Nem tudom, igaz volt-e az ölelés, meg a
csók... kezdetnek mindenesetre elég jó. Mi-
kor így aztán szemre kibékültek és nem győz-
tek eléggé hálálkodni nekem, kocsi-ra raktam
őket és visszaküldtem a Porcellán Hajléba...
Már most mi lesz velük?... nem bánom...
Az asszony valószínűleg valami külföldi szan-
atóriumba fog menni és egy év leforgása alatt
bizonyára elfelejti, hogy valaha egy Avramescu
nevű úr is volt a világon és elfelejt még téged
is, Csárday Olivér... Én elindítottam őket a
legjobb úton. Most már menjenek maguktól
előbbre. Jól tettem?

— Úgy cselekedtél, a hogy becsületes em-
berhez illik, — felelte Olivér.

— Bizom benne, hogy sikerülni is fog. Hány
úgynevezett boldog házasság van, a melyben
egy elaludt, kihalt regény szunnyad vagy
egy lehűlt és lecsillapodott véres dráma szen-
derült el! Én elvégeztem a magamét, a többi-
hez semmi közöm. Neked megszereztem a
Pantheon, Holubárnak visszaszereztem a Por-
cellán Hajlékot és a feleségét. Több jót már
igazán nem tehetek, különben még engem
csuknak be, mint futó bolondot.

— Hová készülsz most? — kérdezte Olivér
olyan hangon, a mivel vissza akarta invitálni
Kóbor Kutya. Érezte, hogy ilyen jó bolondot
nem talál egybarmar még egyet.

Kóbor Kutya vállat vont és szólt:

— Megyek... megyek, a merre az orrom...

— De vissza jössz ebédre? — kérdezte
Olivér.

— Nem.

— Vacsorára sem?

— Egyáltalán nem megyek többé vissza hoz-
zád, felelte Kóbor Kutya. — Már megelé-
gtelek. Unlak már!

— De, édes jó barátom, hát vétettem ellened
valamit? — szólt Olivér. — A pályadíjat még
nem kaptam meg a Pantheonért, pedig meg
akarm veled felezni. Legalább addig várj.

— Hát ennyire jó bolondnak tartasz engem,
kérdezte gúnyosan Kóbor Kutya. — Nem elég,
hogy egyszer rászédelt? Egy rókáról két bört
akarsz lenyúzni? Hamarabb lehozod nekem
a csillagos eget, semhogy egy fillért is megfizess
abból, a mi igazában engem illet meg. Az igaz-
ság nincs a véredben és még véletlenül sem
tudsz jót cselekedni.

— Milyen rosszul ismersz! — felelte Oli-
vér. — Hiszen te magad mondd, hogy nem
hiszel sem rosszban, sem jóban. Önző vagyok,
de nem rossz. A te hibád, hogy nem tudsz en-
gem kihasználni, holott én az életemet is oda-
adnám érted, annyira szeretlek, annyira be-
csüllek!

— Abban igazad van, Olivér, — felelte Kó-
bor Kutya álmódó, átszellemült hangon, —
hogy nincs sem jó, sem rossz ember és mégis
vannak emberek, a kik egymástól homlokegye-
nast különböznek, a kik nem is tudnak meg-
férni egymással, a kik közt ép ezért barátság

sem lehetséges, mint például közted és köz-
tem! Te is más emberfajta-hoz tartozol, én is.
Nem a vallás, nem a faji származás osztja meg
így az embereket, hanem valami ismeretlen
erő... nevezd véletlennek, szerencsének vagy
akárminek... sohasem fogod az igazi lényegét
megtalálni... Tény, hogy vannak emberek, a
kik érdemtellenül szenvednek, de alapjában véve
mégis ők tehetnek róla és vannak emberek, a
kik érdemtellenül boldogulnak, ők maguk sem
tudják, miért, nem tehetnek róla és mégis az
egész világ nyelvén van a rosszasságuk... mert
irigylésre és megszólásra méltók. Nevezd az
előbbieket gyöngének, az utóbbiakat erősek-
nek, vagy nevezd az előbbieket boldogtalanok-
nak, az utóbbiakat szerencsésekknek, vagy nem
bánom, nevezd őket jóknak és rosszakknak,
mindez csak megzavarja a dolgok igazi értel-
mét és nem tudja megmagyarázni azt a tényt,
hogy mi ketten, én és te úgy különbözünk egy-
mástól, mint olaj és víz.

— A te neved, barátom — szólt Olivér, —
latinul altruizmusnak hangzik, az én fülemben
ellenben gyávaságnak hallatszik... Mert én
nem hiszem, hogy ember olyan jó tudjon lenni,
a milyennek te mondd magadat, hogy csak
jót vagy képes cselekedni. Bennem is van ön-
zés, még talán nagyobb fokú, mint az enyém...
Nem vagy te titokban szerelmes Liviba? Min-
den cselekedeted arra mutat...

— Szóval te még elméletileg sem vagy képes
megérteni, hogy vannak emberek, a kik önzet-
lenül járnak el? — kérdezte Kóbor Kutya —
és a kik ezért nem is mennek bele mindenféle
piszkosságba, mert mindennél fontosabb előt-
ük, hogy tiszta legyen a homlokuk és nyugodt
a lelkiismeretük? Nézz végig rajtam. Ilyen futó
bolondot látsz most magad előtt. Nincs meg-
állásom sehol a világon, mert nem tűröm,
hogy parányi piszok is tapadjon az erkölcsi
körömöm alá. Ezért vagyok Kóbor Kutya, ezért
lógok csak úgy a világban és ezért nem akar-
jék az emberek elhinni rólam, hogy másra is
képes volnék, mint csavargásra... Szeretem
a nőket... de ők sem tudnak engem meg-
győzni annak a hazug hálónak a helyességéről,
a melyből az emberi élet áll és a melybe ők
bele szeretnek csábítani az embert... A szí-
rénmuzsika az én fülemet is bizsergette akár-
hányszor, de én nem hallgattam soha rá, mert
már előre hallottam a családi porcellánok ve-
szedelmes csörrenését... a melyek elszibbaszt-
ják az ember idegeit, kiabrándítják az életből,
rabbá teszik, igavonó bestióvá és gyáva gyil-
kossá alacsonyítják le... Engem csak egy
zene kábit, hívogat... Az aranyzabadság örö-
kös indulója... Most is útban vagyok feléje
és megyek, megyek, míg valahol az árok szé-
lén föl nem fordulok... Most megint itt ha-
gyom ezt a bűzös, rothadt várost... Isten ve-
led, Olivér! Kivánc, hogy ne szakadjon rád
sem a Pantheon, sem a Porcellán Hajlék...

Olivér nem akarta elengedni Kóbor Kutya
kezét:

— Ezreket hagysz itt! Várd meg, míg meg-
kapom a pályadíjat. Becsület-szentség-istenemre
mondom, megfelezem veled... Ne menj el!

Kóbor Kutya azonban kirántotta a kezét az
Olivérből és zsebre vágta.

— Haragszol rám? — kérdezte Olivér. —
Ha már elbűsülsz, legalább nyújtsd a ke-
zedet!

Kó

ajánlott a paliesi fürdőn ingyen szállást és fürdőt, a hol tölthetnék egy hónapot, vagy többet is, ezen tündödm most, hogy ne fogadjam-e el? Ha tudnám, hogy ez körülme nyeim közt legjobb lesz, megtenném, mert Pestre menni csakugyan irítozom. De erre csak Ön adhatna utbaigazító feleletet. Innen haza rándulva, azután meg egyenest Rohitsra mehetnék másik egy hónapi időzésre. Ott is ingyen szállásom és feredőzésem van.

Tudom, hogy rengeteg sok dolga van, alig merem kérni, hogy egy sorral tudatná velem, mit tegyek? Ha itt maradhatnék, ez esetre írnek pesti szállásadómnak, hogy lakásomat én főtartom ugyan, de fölhatalmazom, hogy szobámat ideiglenesen kiállítási jövevényeknek adják ki, akár naponkint, akár hetenkint, holmimat pedig tegye el és ha jön a végrehajtó, mutassa meg neki utolsó darabig az egészet, hogy írja föl.

Oly hideg van, hogy ujjaim meredtek és nem tudok írni. Azért csak annyit még, hogy kérem, ha tévedtem múlt levelemben, a mint hiszem is, hogy igen, rója föl ezt irtozatosán háborodott kedélyállapotomnak és tekintse nem történtnek, mert ugyan megleshet, hogy én mindezen dolgokat még kilábolom, de ha Önnek jóindulatát, barátságát is elveszteném, akkor aztán menthetetlenül megragadna a kétségbeesés és azonnal végem lenne.

Szellemileg ölelve forró szeretettel és hálával Örk hive:
Vajda János.

Szabadka, Nemzeti Szálloda, május 20.

Kisbaári Kiss Ferenc meglehangú válaszában tudatta Vajdával, hogy a feléje nyújtott baráti jobbot, mint megtiszteltetést örömmel fogadja. Vajda János nyomban boldogan válaszol. A barátságának valóságos apoteozisával köszönti „jővevőjét” és csak azután tér át feleségének ellene indított tartásdíj iránti pere-re és a válókeresetre, a melyet oly feszült idegállapotban vár, hogy már annak gondolata is felmerült benne, hogy elhagyja vallását, a katolikus hitet, csak hogy gyorsabban peregjen le a törvényes eljárás. Ezeket írja 1885 május 24-én keltezett levelében:

Kedves... barátom!

Hát már most megvan, nem segíthetünk rajta; én egy „örizetlen” órámban elköttem a merényletet s az oly természetes volt, hogy hiába láttam be később az inconvenien-tiát, te arra nem találhattál más kadenciát, mint elfogadni a „frère et cochoon” ajánlatát s már most én sem tehetek jobbat, mint hogy némileg helyrehozzam toladokodásomat, kijelent-vén, miszerint te lész a „frère” és én a „cochoon”. Mert ez így van, érzem, tudom, ezen nem segít a te leveled megfogható, nemes, nagylelkű hangja, gyöngédsége, sőt inkább csak megerősíti azt.

Ezekből folyólag mondanom is fölösleges,

hogy ez volt a legnagyobb öröm, a mi ez idő szerint engem érhetett. Hiszen az égre! még csak jónak sem, csak önzőnek kell lennem, hogy téged végtelenül szeresselek... egyéb-iránt azt mondhatom, hogy e szeretet nem-csak mostantól kezdődik, mióta az életmentő szerepét játszod velem szemben, de rég, na-gyon rég; csakhogy én nem merem kiruk-gyon rég; csakhogy én nem merem merem ki-rolni és most is csak 24 mérföldnyi távolság tett bátorrá, illetőleg szemérmelenné... és már most szinte félek veled szembe lenni. No de ne vegyük a dolgot oly tragikusan — a haj-dani udvari bolondok is tegezték királyukat és a régi udvari bolondok közt sok költői tehetség lappanghatott. Van valami rokon e két faj között. Tehát édes jó komám, „énaszom”, kedves Ferim, már most, mivel a te idő drága, menjünk egyszerre in medias res.

... Jó lenne sürgetni a bíróságot, hogy ter-jessze fel mielőbb a föllebbezést... Nem le-hetne-e kitűdni, hova, kinek adta el nóm könyveimet. És nem lehetne-e ezt törvényes úton visszaváltani valamiképp?...

Venio nunc ad fortissimum! Nem jobb lenne-e, ha újabb kunyorálás helyett egy-nesen áttérnék? Hiszen már egy hónapja, hogy kérem, kértem Lédát és nem válaszol... Hiába ezek még másik két hónapig... nyujt-ják így a jövő századba az örömet, ha t. i. élnek odáig... Csak az által menekedhetem, ha a válópör végleg eldőlt. Ennél fogva tervem egész nyáron át bujdosolni, a mi egyrészt egészségi szempontból javamra válnék...

E napokban költözöm ki Palicsra, ha igaz lesz, majd megírom.

Határtalan szeretettel vagyok

örök hived
Vajda János.

A költő egy pillanatnyi érzelmi ballépésének következményei alól időközben megszabadult. Válókeresete, a melyet a gyűlöletessé vált fri-gyének felbontása iránt adott be, kedvező elin-tézést nyert. A szentszék beigazolta látna az asszony súlyos hibáit, engedélyezte az ágy-tól és asztaltól való elválást. Ezenkívül a pol-gári bíróság is elutasította felesége tartásdíj iránti kérelmét. Vajda a hála rapszodikus ki-törésével írja barátjának:

Legkedvesebb, legjobb barátom!
Csodálatos ember!

Kerestelek, de nem találalak hon s úgy lehet napok telnek el, míg újra szemed közé nézhetek, — némán, zavartan, szégyenkezve a gondolattól, hogy ime egy ember, a kit én soha egy szívalval sem kínáltam meg s a ki mégis többet tett értem, mint összevéve mind-azok, a kiknek tán lett volna némi okuk velem szívesseget tenni, — és én ez embernek, a ki élettemnek bár rövid, de annál drágább hátralevő napjait, talán éveit mentette meg, — én ennek csak szavakkal fizetek, azaz, hogy

SZENT TAVASZ.

I.	Hogy rész vagyok e szép egészben,	És egyre föllebb, egyre messzebb
A bóbítás kis vadvirágok	Istennek része, ég fia,	Dalol a kis pacsirta.
Melódiáknak hangjegyei, mikkell	Örömré, hitre, údvre készen!	S a dal hullámán szállok én is...
Isten a rétet teleirta.	Mig tündöklök a nap fölöttem,	... Már meg is érkeztem talán...
Oh halld csak, halld csak:	Egész lényem, e gyász sötétség.	S szomorú életet megáldó,
Ott lebeg felettök	Feloszlik a sugárözönben,	Minden rosszakat megbocsájtó
Sugaras, szellős légi útján	És véle oszlik bú, gond, kétség.	Verőfényé oszlik a lelkem
S lélekli zengő torokkal	S mig leragyog az ég a földre	Rezgő sugarban,
A végtelenség piczi vándora,	S mig felragyog a föld az égre,	Hús illatárban
Egy szürke kis pacsirta...	Nem kértem többé,	Az Isten oldalán...
	Hogy ez honnan van és mivégre?	II.
És zeng a dal az égre föl,	Csak érzem, hogy karom kitárom	Jön az ideje csóknak, dálnak...
És zeng a dal a földre le,	És repülök és repülök	Az erdő ébred! Zöld rügyek közt
És zeng az ég és zeng a föld	Át leng a felhőn, fényugáron	Suhognak illatos fuvalmak.
És zeng a lelkem is vele.	Hozzád — Napisten!	
S mit el nem árult bús magányom,		
Sem a tudás zord bölcsessége,		
Sem vívódó elmém, lelki harcizom:	Csak rezg a lég, csak zeng a dal	
Feltárja most e zengő béke,	— E dalt az Isten írta! —	

még szavakkal sem úgy, mint szeretném, mert érzem, hogy az lehetetlen és ha lehetséges volna is, hát meglehetősen neveltséges egy ko-sár frázis aprópénzét kínálni a jó tettek egész aranybányájáért, — és mégis, nem vagyok ké-pes bevárni, a mig személyesen találkozha-tunk, meg nem állhatom, hogy ezen reám nézve oly örvendetesen fontos, ünnepélyes pil-lanatban, midőn arról értesülök, hogy a pol-gári bíróság is kedvezően ítélte ügyemben, egy-két árva, de annál melegebb hálászót ne re-begjek el előttem — az árvák szava ugyanis a legmelegebb — és én valóságos árva voltam, földönfutó, „vogel frei”, a kit tán halálba üldözött volna a dühös Erynnis, — és te et-től engem megmentettél, rengeteg munkával, fáradozással, sőt költségekkel.

Vétkezne a sors ellen azt mondva, hogy soha senki nem tett velem jót. Csakhogy több-nyire könnyen tették, nagy módjuk, bőséges szerénységük egy alig észrevehető fölsőlegét ejtve el számomra. De te valóban megerőlt-tetted magadat, fáradsággal, gondolkodással, időt, pénzt pazaroltál rám és mindez áldozataid fene-kén a számításnak, önzésnek semmi egyéb magvát fölfedezni képes nem vagyok, mint azon bibliai erkölcsi vonást, mely a jó és ne-mes cselekedetben, az igazságért való küdelem, öntudatában leli jutalmát. Hát aztán ne nevezzelek csodálatos embernek?...

... És az én lelkem egyre nehezül, hogy egy szerencsétlen lépésemből támadt bajom ily végtelenül kényszerít visszaélnem a legjobb ember nagylelkűségével! Hát én csak kinozni tudlak és soha semmi örömet nekem nem sze-rezni?!

De nem folytatom... Szó, szó, szó — gon-dolom Hamlettel, töprengve tehetetlenségem. Hm legalább lásd, hogy ha már egyebet nem tehetek, de minden bizonnyal el vagyok telve a te önzetlen áldozatkészségben hasonlítha-tan barátságod magasztos voltának beismeré-sével és csodálatával. Azt mondd vagyok, higy-jünk mégis Istenben, mert kell lenni valaki-nek, a ki megáldjon téged és megjutalmaz-zon mindezekért, vagy ezen, vagy a másik, az én kívánságom szerint azonban mind a két világon!

Jó, hogy olyan ifjú Herkules vagy, mert különben legközelebb agyon ölelnék.

Szeretettel üdvözlő örök halálra kötelezett rabod, a ki ha kűrtbe fűjt, mint Hernáni, kö-teles meghalni, csakhogy te még azt is ele-geded és nem fogok a kűrtbe fűjni.

Budapest, június 20. 1886.

Hived:
Vajda János.

Ezek a levelek nagyban hozzájárulnak annak a homálynak eloszlításához, a mely Vajda János házaseletét borítja s a költő tragikus önmagába roskadásának is megtaláljuk egyik fő okát ezekben az elfakuló írásokban.

Várkonyi Titusz.

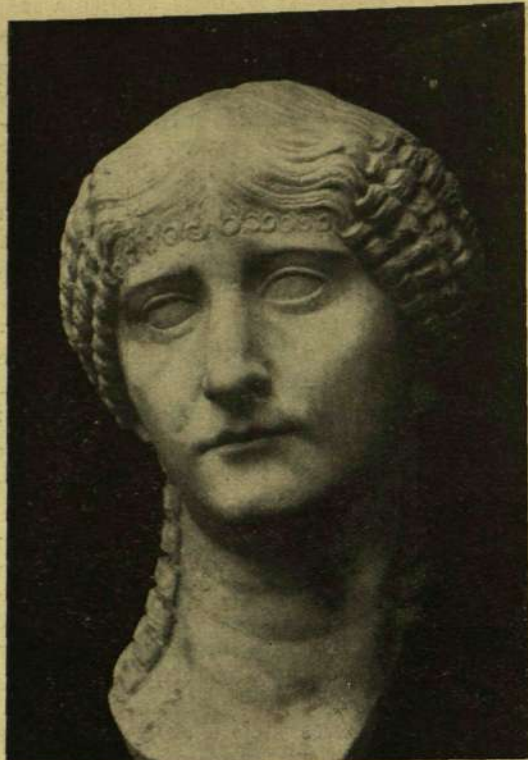
A „VITÉZ”.

Elbeszédés. — Irta P. ÁBRAHÁM ERNŐ.

Nagy fehér

1. ISMERETLEN RÓMAI NŐ.

2. AGRIPPINA CSÁSZÁRNÉ.

3. VÉNUSZ-FEJ.

A RÓMAI HAJVISELET FEJLŐDÉSTÖRTÉNETE.

Róma város fennállásának 454-ik évében P. Ticinius Maena Sziciliából hozta az első tonsor-t, borbélyt Rómába. Mindaddig a férfiak hosszú hajat és szakállt hordtak. Az ifjabbik Scipio Africanus volt az első római, a ki naponta vágatta szakállát, de még eltartott vagy száz évig, míg a haj és szakáll állandó ápolásban részesült.

A maiakhoz hasonló fésűk is csak akkor kerültek használatba. Martialis idejében pusz-pángfából (Buxus sempervirens) készültek és elefántcsont fésűket (pectines oburnei) már Apuleius említ. Még egy további század múlt el addig, a míg a hajszűrő (calamistrum) alkalmazásba került. Ezt a görögöktől vették át, a hol először is a kedvese ujjára csavarta a szerető nő szép haját s a mikor ennek hatását látta, akkor fapálczára, később fém-pálczára csavarta, a melyet a hatás fokozására meg is melegített. Persze ez az egyágú hajszűrő más mint dugóhúzó alakú fűrtöket nem szolgáltatott, de azért császár, úr és szolgál egyaránt használta. Különösen ez utóbbiak asztalnál felszolgáló fiatal szép, eszesen öltözött egyénei voltak azok, a kiket mesterségesen göndörített és fűrtözött hajuk miatt pueri calamistrati-nak nevezték.

Mint az ó-kor minden művelt népe, úgy természetesen a rómaiak is ismerték a hajtüket, acus discriminialis, acus criminalis, sőt egyszerűen csak acus néven. Vagyontalanok egyszerűen kivételben, a gazdagok persze drágakövekkel díszített aranyból hordták. A Portici-beli múzeumban egy ezüstből készültet látni, melynek hossza 20 cm.

Cleopatra sem kigyómarás, hanem egy mérgezett hajtü által lett öngyilkos. Ezt ő akkori szokás szerint frizurájában állandóan magánál hordta. Marcus Antonius neje Fulvia pedig az ölébe vette a meggyilkolt Cicero fejét és egy hajtüjével szúrta keresztül nyelvé, a mely-lal férjének annyi bajt okozott.

A császárság ideje előtt terjedt el még a a hajfestés szokása is, persze leginkább csak az őz hajat, de más színt is vörösre festet-tek. Ovidius szerint a Germanicae herbae: germán füvekkel. Martialis az ilyen hajfestőszert spuma Batava=bataviai habnak mondja. Ezek a batavok a rómaiak szövetségesei voltak a germanok ellen. Plinius spuma caustica-nak nevez egy hajfestőszert. Nero idejében arany-sárga, méz- vagy borostyánszínű hajat ked-veltek, a melytől a germánoknál láttak s mi-után a rómaiak legkevesebbjé birt illyennel, tehát festeni kellett azt. De nemcsak a nők, hanem a férfiak is festették hajukat s szakál-lukat.

Macedoniai Fülöp, Nagy Sándor apja a bírák között Antipater barátját festett hajjal meglátván, rászólt, hogy távozzék, mert egy ember, a ki hajzatával csal, más dolgokban

sem érdemel hitelt! De a rómaiak már eny-hébben fogták fel a hajfestést.

Az őz szálak kitépdesését is gyakorolták már. Makrobius szerint Augustus s harmadik feleségének leánya Julia nagyon korán öszült meg s őz szálait ornatrices-ei által huzatta ki. E közben Augustus meglepte s a beszélge-tést a korra terelte s kérdezte, hogy mit akar inkább, néhány év múlva őz, vagy pedig ko-pasz fejfel megjelenni? Mire Julia persze azt felelte, hogy inkább őzen, mint kopaszon. «Hát akkor miért kopaszodtanak meg ezek (az ornatricesek) tégedet? Volt a felelete.

Ez utóbbiak külön e célra kiválasztott szolgálók vagy rabzsolgatók voltak, miután az előkelő római nő nem maga szokta hajdizét rendezni s toilletjének más ágazatánál ismét más rabzsolgatókat alkalmazott. S ha ez az őrnő haragos természetű volt, akkor a hajmü-vészről minden csekélységért, nehézs munkájá-nak minden hibájáért azonnal megbüntette. Kikapta kezéből a hajtűt s karjába, keblébe vagy a vállára szúrta vele s épen ezen célból meztelen felsőtesttel foghatott csak munkába. Különben minden rabzsolgatót leeresztett haj-jal járatnak, hogy alkalmilag torto capillo üs-tökön ragadni, leszorítani s ostorozni lehes-sen. Mindez azonban nem akadályozta meg a gazdag és bűja római nőket abban, hogy ma-gas kultúra látszatát ne keltsek s fizetett gram-matikusokat, retorikát s philosophusokat ne lánssanak maguknál, a kiknek előadásait fésül-tetésük, öltöztetésük s minden más egyéb kozmetikai gyakorlatok alkalmával hallgatták, mert bizony mulatságaik és szórakozásaik kö-zepette ezek legkisebbikéjére más idejük már nem maradt.

Ovidius két rendkívül ügyes hajművésznő-nek mondja Cypassist és Napét.

Üvegtükröket nem ismertek vagy legalább nem maradtak ránk, dacára, hogy az üveget már a phöníciaiak találták fel s így a rómaiak is ismerték. Fényesre csiszolt fémablakot hasz-náltak, az etruszk tükröket, a melyek sarkai-ban toilette-jelenetek voltak lefestve, sokszor olyan nagy méretekből, hogy a középben nem maradt elég hely a néző tükörképének.

A rómaiak a hajport is épen úgy ismerték, mint a poudert többi nemét. Egyes római csá-szárok, mint tesztem Commodus és Gallienus aranyport hintettek a hajukba, hogy annak fényes ragyogást kölcsönözzenek. A porral vagy hamuval való behintés pedig a legmélyebb fájdalmat jelezte, onnan maradt a katolikusok-nál a hamvázó szerda szertartása.

Haj- és testkenőcsök dolgában pedig hallat-lan dolgokat műveltek a rómaiak. Cicero el-kárhoztatta Catilinát és társait, mint kenőcsök-től illatozó, fényűző, tehát demoralizált embe-reket. Ez a mánia a császárság idejében kul-mi-nál, de örökké elérhetetlen maradt mindezek között is úgy frizuráinak nagyságában és pom-pájában, valamint toilettjeinek gazdagságában:

Plotina, a nagy Trajanus felesége. Görög or-vosa: Kriton a «Kozmetikáról» négy könyvet írt, a másodikban huszonöt (25) olyan hajke-nőcs, pommade és esszencia van leírva, a me-lyek neve mai napig is fennmaradt.

A mint a frizurák mindig komplikáltabbak lettek, a saját természetes haj persze nem fu-totta s így azokat részben, majd egészen ven-dég-hajból készítették. Még a képzőművészet terén is előfordul a paróka mint izolált, a fejről leemelhető darab. Winckelmann azt írja: «Vendég-hajból készült, leemelhető hajzatos római nők fején látni, és Lucius Verus csá-szár feleségének: Lucillának a Campidoglio-ban még fekete márványból is készítették ilyet, úgy hogy ez a darab levehető!»

Mindazonáltal a római nő haja mégis csak nagyon sűrű és hosszú lehetett. Polybios azt írja, hogy a mikor a merész Hannibal a má-sodik pún háborúban Róma közelébe ért, a nők a templomokba siettek, az istenekhez fo-hászkodtak s hosszú felbontott hajjukkal a pa-dolatot söpörték és tisztogatták!

Mi sem természetesebb, mint hogy csak csá-szárok és gazdag patriciusok és azok család-tagjainak képmásai maradtak reánk, így tehát csakis az előkelőség hajviseleteiről tudunk, a néphez tartozó nőkről csak annyit tudunk, hogy hosszú hajuk volt s hogy úgy a mennyire si-került, a gazdagokat utánozták — épen úgy, mint jelenleg nálunk s mindenütt.

Aból az időből, a mikor még nem volt sütvő, a legérdekesebb és legkomplikáltabb frizura egy ismeretlen római nőé, a kit sokan Brutus anyjának tartanak. (1. kép.) Haja a fejtetőn kétszer el van választva, előre fésülve, tekercsbe összesodorva, a vége összezsavarva s feltűzve, alatta a homlokára az abból kima-radt haj kérdőjeles díszszé van alakítva, a többi haj mind hátra van fésülve s alacsony kontyba szedve s feltűzve.

Az egyágú hajszűrővasak idejéből van itt az idősbik Agrippina császárnéé (2. kép.) A ho-m-lokbeli kérdőjelek megsokszorosítva, a haját középben elválasztotta s jobbról-balról négy-négy látható, ezek mögött pedig még két-két való-sá-gos dugóhúzóalakú tekercset süttetett, a melyek a fülek fölött hátul össze vannak foglalva.

A kérdőjelek mindinkább szaporodnak s gömbölyödnek s három-négy, sőt öt sorban is övezik a homlokot, tehát már valóságos hun-czutkákat frou-frou-kat alkotnak, mint a har-madik képbeli Venuson látni. Nem hinné senki, hogy az, de a szakértők annak nevezték s így mégis csak el kell hinnünk. Haja a feje búb-jából sugar irányában van lefelé fésülve s egy szalaggal hátrakötve, ezt a szalagot a görögök stephane, a rómaiak taenia-nak mondták.

A kérdőjelek tetemesen megszépülnek és ol-dalt kerülnek, az első fonott haj, az első zopf jelenik meg egy a szaktudósok által nem Ve-nusnak, csak ismeretlennek nevezett római szépségnél, a negyedik képen, kinek fejét

4. RÓMAI NŐ HAJHÁLÓVAL.

5. LIVIA CSÁSZÁRNÉ.

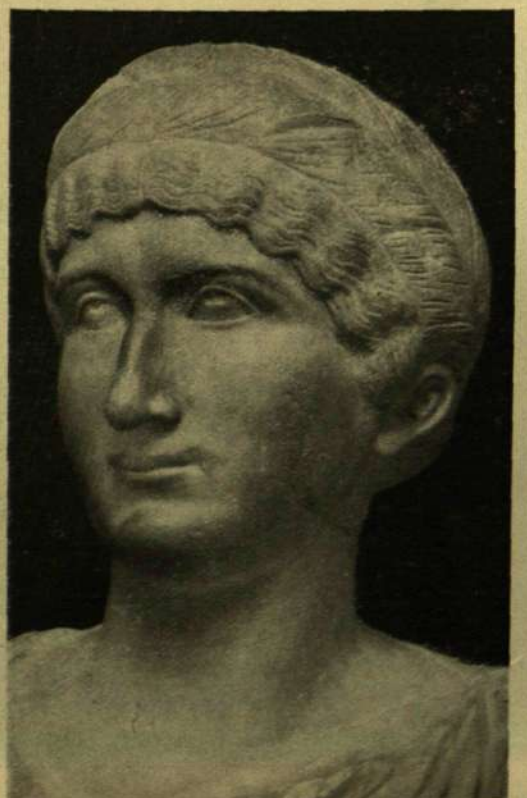

6. TITUS LEÁNYA, JULIA.

azonkívül hajháló, netz borítja. Ezt a görögök kekryphalosnak, a rómaiak reticulumnak mon-dták. Ezeket aranszálakból is fonták, vagy leg-alább is ilyenekkel húzták át, a mint azt a Museum Borbonicum némely képén látni s a mint azt Juvenalis, mint reticulum curatum meg is említi. Hogy mikor kapta meg a haj-sűrítővas a másik szarát, azt bajos megmon-dani. Tény az, hogy az őtökép képen látható Livia császárné frizurája már olóalakú haj-sűrítővasal készült, mert azt a tiszta szép hu-lámzást, vagyis fodrásznyelven ondolálást, más-képen megadni nem lehet. Úgy az a hullámosítás, mint az oldalt még mindig látható hunczutkázás azután óriási nagyságot és cikornyát nyert.

Példa erre Titus leánya Julia, vagyis Julia Titi, a hatodik képen, a kinek már óriási bo-dorítása van, a melyről tisztán látni, hogy nem a saját hajából készült, hanem vendég-hajból, mely fel van tűzve s részben fel van kötve. De hiszen ez természetes is, akkora homlokborodorra rámenne az egész haja, el is romlana s borzasztó kínos lehetne azt minden-nap újból készíteni, holott így lefekvés előtt leveszik s másnap a toilettkor ismét feltűzik.

A hetedik képen látható Agrippina császárné frizurája, minden fodor és bodortól mentes, tisztán csak ondolált hajból készült, de az egész hamis, vagyis paróka, még pedig a szo-borról leemelhető kóparóka.

7. AGRIPPINA CSÁSZÁRNÉ A KAPITOLIUMI MÚZEUMBAN.

8. ISMERETLEN NŐ A FLAVIUSOK KORÁBÓL.

9. SVÁJCZBAN TALÁLT NŐI SZOBOR A GENFI MÚZEUMBAN.

mellett, de a fülek előtt két-két, sőt három-három olyan hajtines lóg le, mint a lengyel zsidók pajeszai. E mellett a homlok fölött is fekszik egymással párhuzamosan két sor ilyen haj

UTON ÖTÖDSZÖR A VILÁG KÖRÜL.

SZIAM.

Udvari élet. — Ázsia Velenczéje. — Káprázatos országa.

Sziam mindekkoráig a Kelet leghozzáérhetőbb országai közé tartozik Csoda-e, ha keveset tudnak felőle. Vasutai még csak most épülnek. Hajók ritkán érintik kikötőit. Így csak elvétve kerül utas határain belül. A mi hír pedig onnét kiszivárog, az rendesen olyan meglepően, olyan hihetetlenül hangzik, hogy a közvéleményben Sziam mint valami nagyon exotikus, mint a fehér elefántok és az összenőtt testvérek — egyszóval mint meseország él.

A legendák kora azonban manapság még Ázsia szívében is szünfélében van. A legelmaradtabb nemzettek felébrednek. *Koréát* újra szervezik. *Mongolia* autonómiát követel. *Afganisztán* át vasutakat terveznek. *Tibet* kapui megnyitottak. Egyszóval a világ sora ha nagyon megváltozott a nyugati féltekén, még sokkal nagyobbak a változások Keleten.

Sziam első reformátoraként tulajdonképp *Sulalongkorn* király tekinthető. A régi hagyományokkal szakítva, átlépte országának határait. Sokat utazott. Bejárta Európa összes államait. Hiszen budapesti tartózkodása még élénken él emlékezetünkben. Hazájába visszatérve, hozzákezdett a nagy munkához. Ha szíve mélyében konzervatív is volt, mint minden igaz orientalista, de belátta, hogy országának függetlenségét csak a teljes újjászervezés mentheti meg, különben elfoglalják az angolok, mint *Birmát*, vagy francia gyarmattá válik, mint *Cambodgia*.

Sulalongkorn belátta azt is, hogy elsősorban az új nemzedék nevelését kell teljesen átalakítani és nemzetközi színvonalra felemelni. Így a jó példával saját maga járt elől és saját fiait elküldte a szélrózsa minden irányába. Az egyik porosz katonaiskolába került és mint tiszt szolgált a német hadseregben. A másik Franciaországban tanult. Volt, ki az orosz gárdához került, a trónörökös pedig több mint tíz évet töltött Angliában.

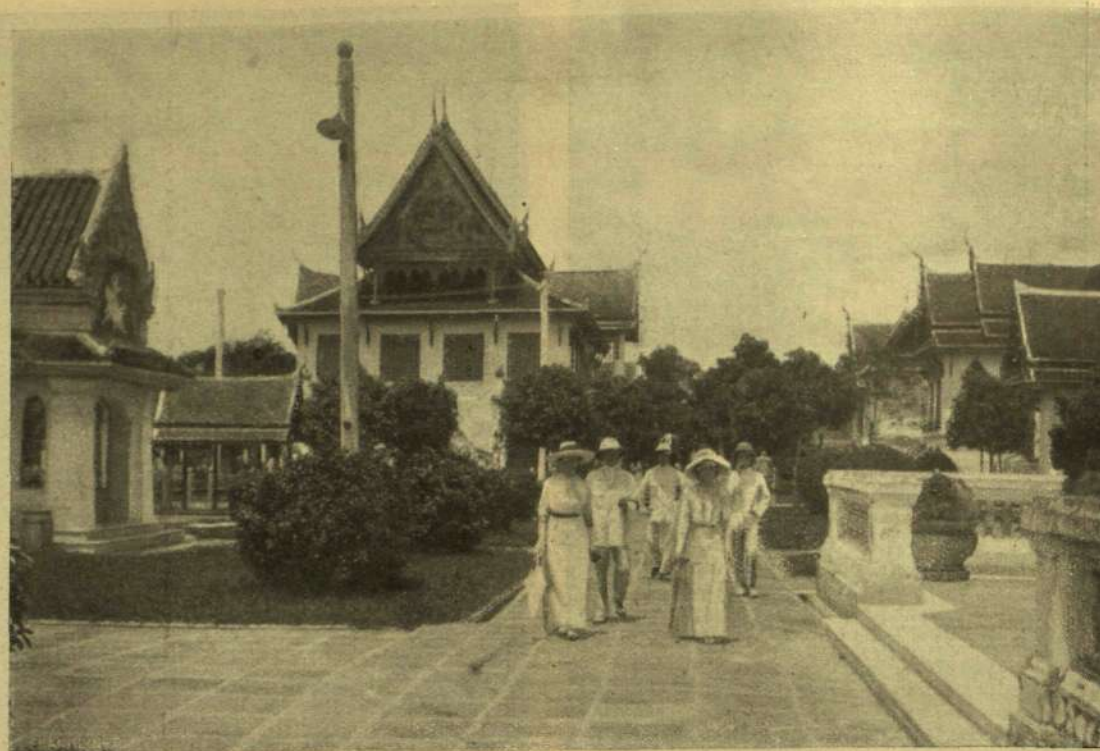
Ma ezek a hercegek állanak a nemzet élén. *Vajeraond*-ot királylány koronázták. *Paribatra* herceg a tengerészeti miniszter, *Swasti* herceg a főbíró. *Dewawongle* herceg a külügyér. Így el lehet mondani, hogy Sziam családilag van a szó legszorosabb értelmében kezelve. Mind e hercegek, kik életük egy részét Európában töltötték, természetesen nemcsak kitünően beszélnek az idegen nyelveket, de többen közülük Nyugaton is házasodtak és teljesen európai módra élnek.

Bangkokba megérkezve, sohasem hittem volna, hogy csak úgy, mint bármely egyéb fővárosban, teljesen organizált udvari életet találjak. Az új királyi palota hatalmas épület, magas kupola fedi és belseje csupa márvány és arany. Mint hallom, óriási összegeket nyelt el az építése. De hiszen telhetik, mert maga a civilizáció, a király személyes vagyonán kívül meghaladja évente a tizenkilenc millió koronát.

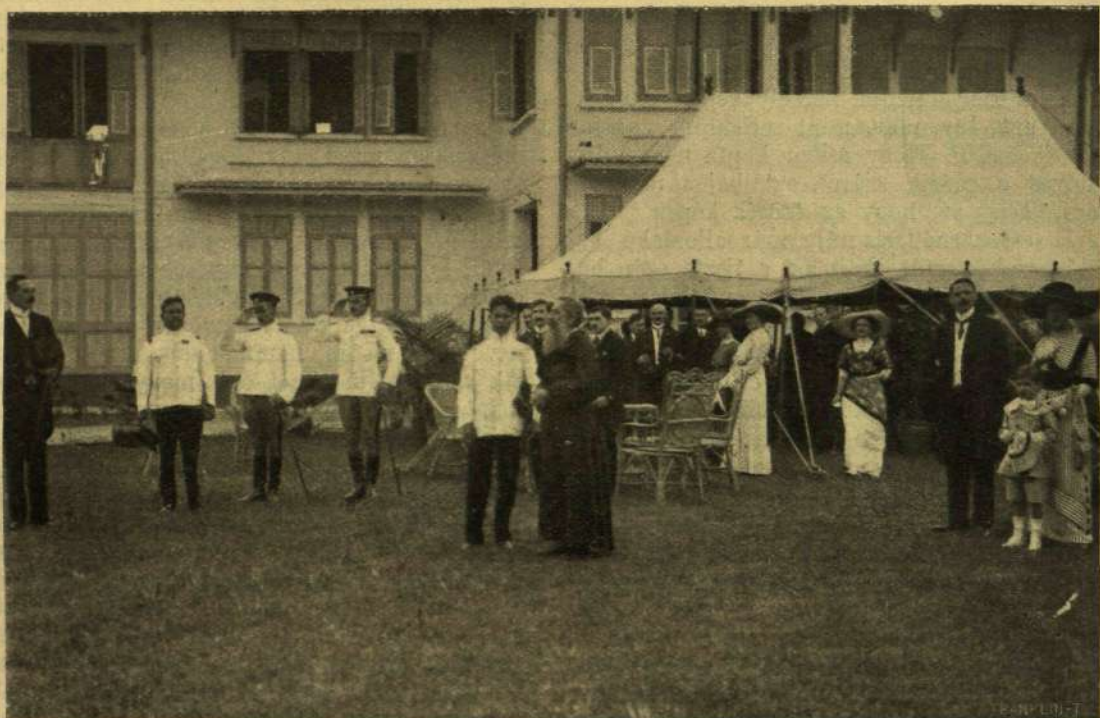
Az udvari ünnepélyek így nem csoda, ha fényesek. Csak azt sajnálom, hogy a hajdani káprázatos keleti fényt mindjobban a nyugati szokások pótolják. Igaz, hogy még e nyugati intézmények is mihamarabb elkeletiesednek e távoli zónákon. A minap egy udvari fogadás alkalmával az egyenruhák lehettek európai minták után szabva, de kivarra aranyujtások, rendjelek, tarka kihajtók, tollas kalpagokkal és tele ékszerrel, az általános kép mégis felette eredeti maradt.

Nemzeti viseletet hord a kék selyem szövetekbe burkolt cselédség is, kik mint mindenütt a Keleten, *Bangkok* palotáiban is légiószámra ácsorognak. Végeztül, mit először kellett volna megemlítenem, híven megőrizték a nemzeti viseletet a királynék és hercegnék is, mint akár maga a nép is. A nők helyzete pedig itten csaknem irigylendő. Épen nincsenek elzárva, mint Indiánok vagy *Khinában*, hanem ellenkezőleg, a kormányzat jogát sokszor ők tartják. Nagy kereskedőházak élén állanak, a családi birtokot kezelik, üzleteket vezetnek. Így maga *Bisit* hercegné a nemes leányintézetet igazgatja.

Dacára, hogy a legkitünőbb nyugati nevelésben részesült, sőt még mint igazgatónő szemüveget is hord, hogy semmi tekintetben ne ma-

A KIRÁLYI VÁROS BELSŐ UDVARAIN.

KIRÁLYI HERCEGEK ÉS DIPLOMATÁK A BANGKOKI OSZTRÁK-MAGYAR KÖVETSÉGEN.

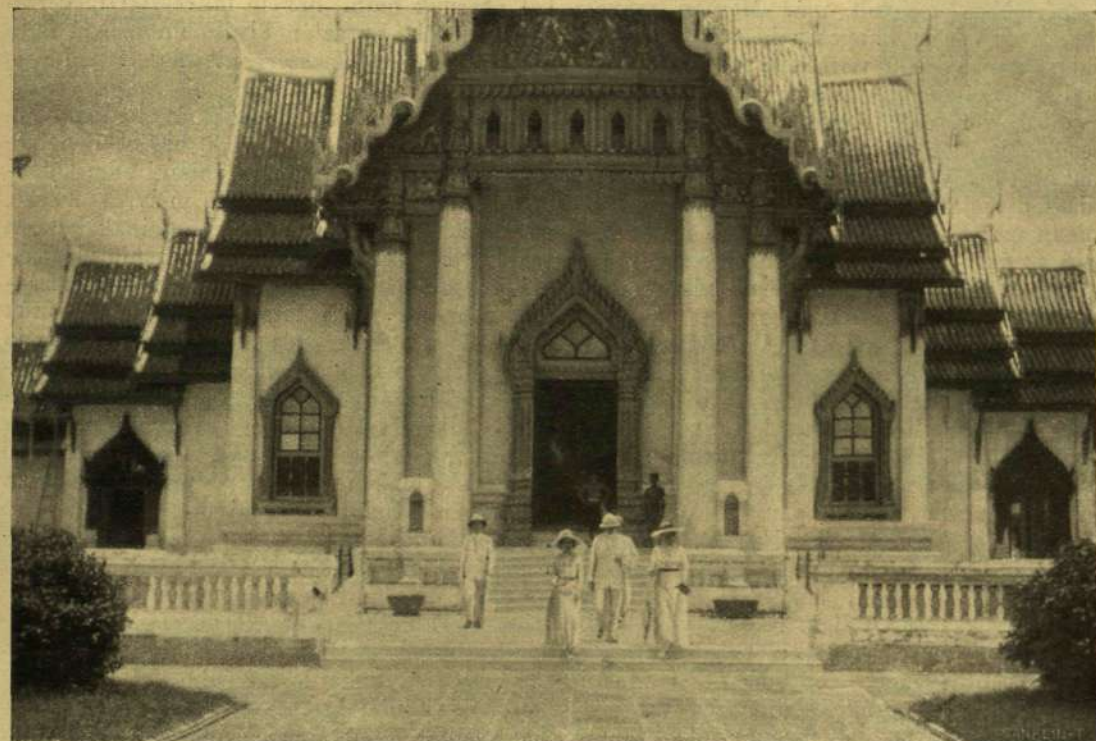

A KIRÁLYI VÁROS UDVARAI.

SZIAM KÉPEK GRÓF VAY PÉTER VILÁGKÖRÜLI ÚTJÁRÓL.

A NAGY LÁMA-KOLOSTOROKBAN.

AZ ÚJ FEHÉR MÁRVÁNY-PAGODA.

A BANGKOKI OSZTRÁK-MAGYAR KÖVETSÉG KERTJÉBEN.

SZIAM KÉPEK GRÓF VAY PÉTER VILÁGKÖRÜLI ÚTJÁRÓL.

radjon hátra kartársnői megett; ruházata a népies plunderszerű bő térdnadrag, a mit mai napig Sziam összes leányai hordanak. Igaz, hogy a hercegnék ünnepek alkalmával a szó szoros értelmében tele vannak ékszerekkel és drágakövekkel halmozva. Mert Sziam abban a tekintetben is lehetőleg hű maradt Kelet hagyományaihoz, hogy még ha a nemesség el is veszíti vagyonát és pénze kevés, de ékszereit megőrzi a legnagyobb áldozatok árán is.

A tartózkodás *Bangkokban*, az óriási hőség és mi még kellemetlenebb, a sok szunyog dacára, melyek az éjt és napot egyaránt elkésztik, lehetőleg tanulságos. *Bangkok* nemcsak a nemzet fővárosa, de a nemzet szíve is. Több mint hatszázezer lakosával itten lüktet az élet ütere. Maga Sziam még tulajdonképp szunnyad. Az állapothoz az ország belsejében alig változtak. A hegységet nagyjára vadonok fedik.

Bangkok ellenkezőleg, csaknem világváros benyomását kelti. A tengeri hajók felgyűlönek a *Chow-Phia*-n egészen a belvárosig. Ott látjuk lobogni a kisebb-nagyobb naszádokon a legkülönbözőbb zászlókat. E mellett folytonosan közlekednek a fűrgő gőzbárkák és megszámlálhatlan *Sampanok*, melyek csak olyan kareszűk és gyorsak, mint a gondolák.

A mit tulajdonképp legelőször kellett volna megemlítenem, *Bangkokot* a Kelet Velenczéjének nevezik és teljes joggal. Az utcák, csak úgy, mint az *Adria királynéjában*, csak újabb eredetűek és mai napig gyérek. A házak mind pilotákra vannak építve és kanálisokra néznek. A küszöbről egyenesen a vízbe, vagy csónakba lépünk. A boltok is a csatornákra nyílnak. Így mindenki a vizen vagy a vízben él.

Ezen egyszerű, természetes naiv léttel éles ellentétet képez az európai és első sorban a diplomatikus kar teljesen nagyvilági élete. Összesen tizenegy állam bir követséggel. Megannyi kisebb-nagyobb palota és villa. Az angoloké persze, itt is, a legjelentékenyebb és legelőkelőbb. A németek is építettek egy hatalmas épületet, de melynek izlése nem a legszerencsésebb. Legújabb keletű az osztrák és magyar követség, mely mindössze alig egy éve létesült. Csinos, barátságos cottage, sugár kókuszpál-máktól környezve.

A mi *Bangkok* művészeti alkotásait illeti, azok messze elmaradnak *India* megett. Tulajdonképp azt kérdezhetnénk, birt-e a nép valódi művészettel. A mit alkotott, az mind csak a szomszéd nemzetek visszfénye. Vagy *Hindosztán* vagy *Khina* eszméit látjuk kifejezve. Építészete is nélkülözte a nagy ázsiai nemzetek alkotásainak komolyságát.

De talán az éghajlati viszonyok és a nép jelme hozza ezt is magával. Mintha e földön, az örök nyár ölen mindenki csak a percében és csak a percznek élne. Egy rövid emberéletnél messzebbre nem igen terveznek az emberek. Maguk az uralkodók csak saját életük tartamára építik palotáikat. Még ha túl is élnek házaik az atyákat, a fiúk, mint a madarak, új fészket raknak.

A tartósságnak nem látszanak értéket kölcsönözni. Maradandóban nem hisznek e földi lét alatt. Mint álmot tekintik az egész életet — és mindössze káprázatos keresnek. *Káprázatok*, ez a szó jellemzi legjobban a helybeli viszonyokat. Mert valóban káprázatos itten minden. Mert ha, mint említém, komoly művészetet e nép nem is alkotott, de díszítő képessége bámulatos. Kifest és kifarag, a mi keze ügyébe kerül. Épületeit gazdagon kékkesíti és csillogóra aranyozza. A láma-kolostorok és pagodák tornyait porcellánnal, kristálydarabokkal fedi, hogy a hatások annál káprázatosabbak legyenek.

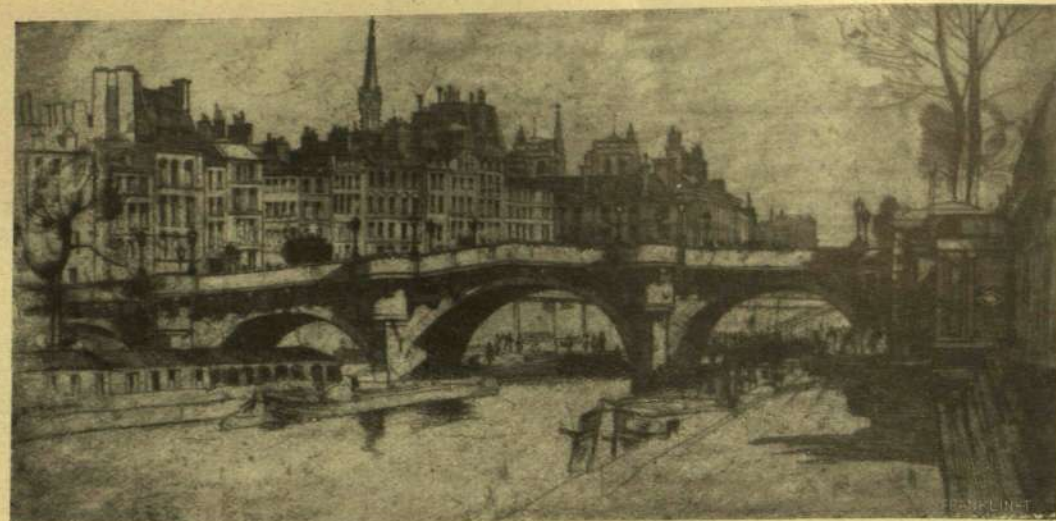
Káprázatok teljesebbek nem lehetnének. Képzhetlenebbül nem hat a legcsillogóbb színházi díszlet, mint hat *Bangkok* elkerített királyi városa, hol mint egy csodálatos mesevilág alkotásai csoportosulnak előttünk a legbizarrabb alakú kioszkok, tornyosulnak egymás felé a legcsucosabb pagodák. És mindez megaranyozva, színes porcellánlapokkal kirakva, szemfényvesztő kristályprizmákkal ékesítve, Ázsia varázslatos napsugaraitól megvilágítva, a legbámulatosabb káprázatot kelti.

Bangkok, 1914 február. Gróf Vay Péter.

* Folyó neve.

Bone Muirhead : A St. James Hall lebontása.

Cameron : A Pont Neuf.

MODERN ANGOL RÉZKARCOLÓK A SZÉPMŰVÉSZETI MŰZEUMBAN.

A tavaszhozta érdekesebbnél-érdekesebb művészeti kiállítások között is eseményszámba megy az angol rézkarczoló pompás kiállítása, melyet a Szépművészeti Múzeumnak grafikai osztálya rendezett. Nemesak azért, mert olyan művészeti anyaggal ismerteti meg közönségünket, melyet az egy-két gyűjtő műbarát kivételével alig ismer, hanem azért is, mert az utolsó huszonöt esztendő művészetének alkotásából válogatta össze anyagát, tehát abból az időből, melyet épenséggel nem szokás az angol festészet eredményesebb korszakához számítani. Ez a kiállítás azonban nagy mértékben hozzájárul ahhoz, hogy e kérdésben tisztábban lássunk és igazságosabban ítéljünk. Megerősít abban a meggyőződésünkben, hogy az elmúlt negyedszázad angol művészetének a grafika volt erős oldala, sőt még szűkebbre vonhatjuk a kört és azt mondhatjuk, hogy a rézkarczolás terén alkotta legmaradandóbb eredményeit.

Az újkori angol rézkarczolás két mester hatása alatt áll. Az egyik Meryon, a ki az architektúrák rézkarczolásának stílusát jelölte ki, a másik Whistler, a ki a tájképi előadásmódra hatott döntően és szédületes könnyedségű technikájával legalább is úgy csábította utázasra a későbbi generációt, mint a városi látképek terén Meryon nagyszerű kimért hűsége a későbbi vedutarajzókat. Természetesen erősen megérezni az angolok munkásságán a francia festészet XIX. századának nagy tendenciáit is, melyek nemesak előadásmódját, nemesak a témák körét befolyásolják, hanem a művészetnek, a művészeknek és világnak egymáshoz való viszonyát is.

Ezalatt azt értjük, hogy az angol rézkarczolás is azt a hajlamot mutatja, mely a francia festészetet a nagy kompozíciók teréről a valóság életének új megfigyelésére sodorta. Ezek az angol rézkarczoló sem képzeletük szárnyalása alkotta dolgokat karczolni le-

mezeikre, hanem a valóságnyújtotta megfigyeléseket. Viszont azonban a témákkorlátozta területeken belül egy újfajta képzeletet bocsátanak szabadjára, azt, a mely a megfigyelés csodálatos élességének felfokozásával dolgozik és ezért a hétköznapi életnek a megszokástól unalmassá és közönyössé koptatott dolgaiban csodálatos finomságú új és meglehetősen igaz elemeket lát meg. Ez a hajlandóság teljes mértékben megvolt már Meryon művészetében is, de az angolok hozzávették még mindazt a nagyszerű vívmányt, melyet a francia impresszionizmus hozott magával. Egy-egy olasz városnak pompás épületei a rézkarczoló kezé alatt valósággal új életre születtek, mert olyan szerető gonddal fut végig csodaszép tagjaikon becsüzető szemük, olyan finoman osztják el az architektúra lelkét kiemelők és merev formáit majdnem reszketésre kényszerítő fényt, hogy ércítésük lelkes munkájának lehellétté érezzük meg.

Epen olyan lelkes szeretettel merülnek bele tájképek ábrázolásába is. Kerülnek minden kulisszaszerűséget, a mit utóvégre a kép témájának kikeresésében is meg lehet valósítani. Itt sem komponálnak másként, hanem csak a tárgyhöz ragaszkodó megfigyeléseik útján. De ezek a megfigyelések olyan élesek és olyan pompásan hangsúlyozók és a lényegtelen anynyira elhanyagolók, hogy nemesak a térbeli és levegő perspektívát, hanem a táj színeségét is érzékeltetni tudják. Nagy távlatoknak épen olyan mesterei, mint a közeli tárgyak térszerű beállításának. Kerülnek mindennemű hangulati fífestést, a mi a múlt század német grafikájának nagyon jellemző és sokszor kellemetlen tulajdonsága volt, nem a lelki hangulatoknak témává való alakításával hatnak, hanem tárgyaik bámulatosan elmerülő szemléltetésével.

Mindnyájuk művészetében van valami kissé tartózkodó kimértég, mely távol tartja őket mindennemű olcsó hatásadászattól. Cameron, Bone, Laughlan, Pennel, Strang egyaránt óvakodnak technikai fogások csillogtatásától, me-

lyekbe Brangwyn már sokkal inkább belélesik, úgy, hogy nem is valami nagyon illik bele társaságukba. Mindnyájukra illik Rodinnak az az alapjában nagyon is igaz állítása, hogy az igazi jó technika, az igazán igaz rajzolósi mód, a jó külső stílus mindig háttérbe szorul a kifejezés belső igazsága mögött.

Cameronnak, Bonenak, Pennelnek eszébe sem jut virtuózkodni, mert nem apróska fogásokkal akarnak hatni, hanem művészeti megérzésük erejével. Ez aztán kiváló finomságú is, a minnek technikájuk szerfelett fejlett volta is megfelel.

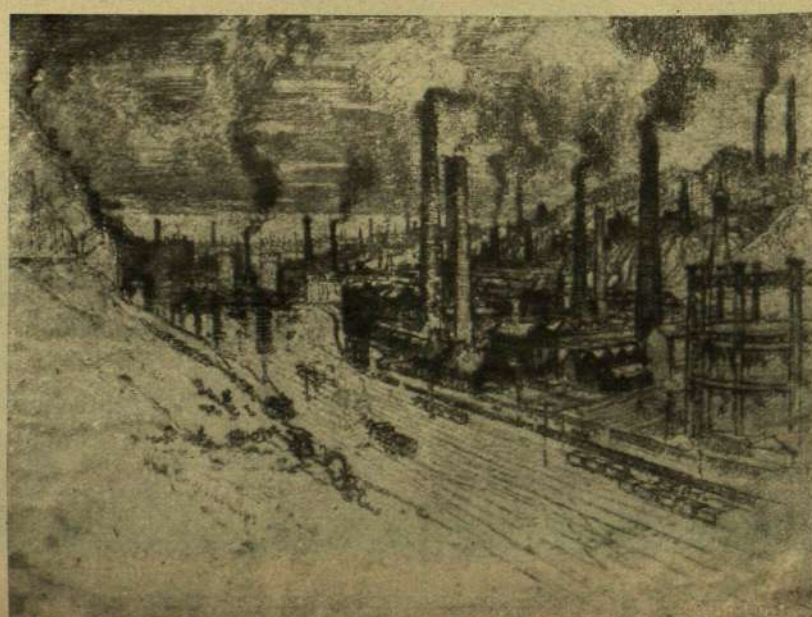
Ha mesterenként vesszük át a kiállítást, alighanem Cameron fogjuk az első helyre állítani. Meglátásaiban van valami elburkolódzott heroikus vonás, valami mélyről felizzó, de mégis visszafojtott erő. Lapjainak hatásait szereti erős ellentétekből felépíteni, előadásmódja sommázóbb és kevesebb kis finomsággal számoló, mint társaié. Az architektúrák és tájak életének erős lüktetéseit szólaltatja meg. Már Bone, a másik nagy tehetség, egészen máshajlamú ember. Lágyabb, elmerengőbb jelleműnek látja a jelenségeket. Megáll csodálata tárgyának apró finomságai előtt is, jobban részletez, mint Cameron. Alkotásmódjának technikai finomságai jobban szembetűnnek, mint témáját egységgé kapcsoló érzésének ereje.

Mig Cameron az erőteljes durfutatok művésze és Bonenál sok a lágycsengésű moll akkord. Pennel a társaság drámai romantikus. Az emberi munka legnagyobb erőfeszítésének köréből szemeli ki témáit, óriási építkezéseket, vasutakat, gyártómegeket gomolyogtat előtűnk. Sokszor Whistler ötleivel él, de markáns erőben nem éri utól.

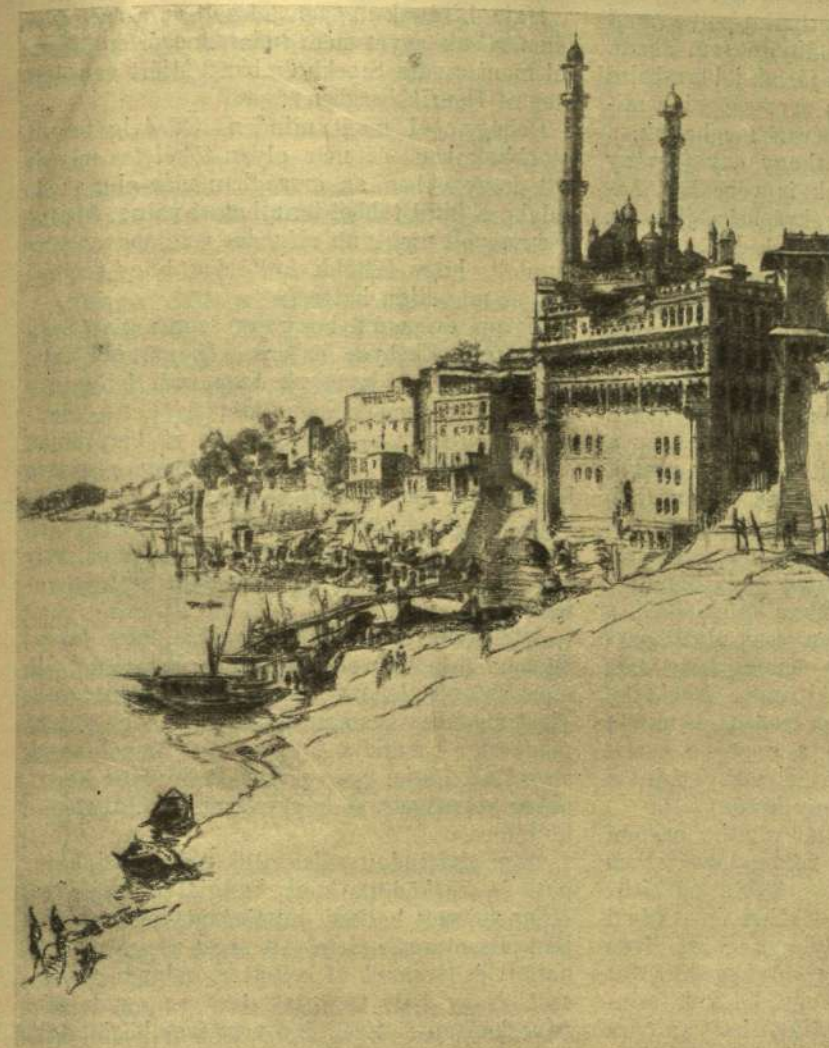
Befejezésül most sem tehetünk mást, mint Meryon kiállításakor, hogy fiatal grafikusgárdánk figyelmét is nyomatékosan felhívjuk erre a kiállításra, mely gazdag és nemes anyagával sok tanulságot adhat arra, hogy milyen lelkes munka és elmerülés szükséges grafikai sikerek eléréséhez is.

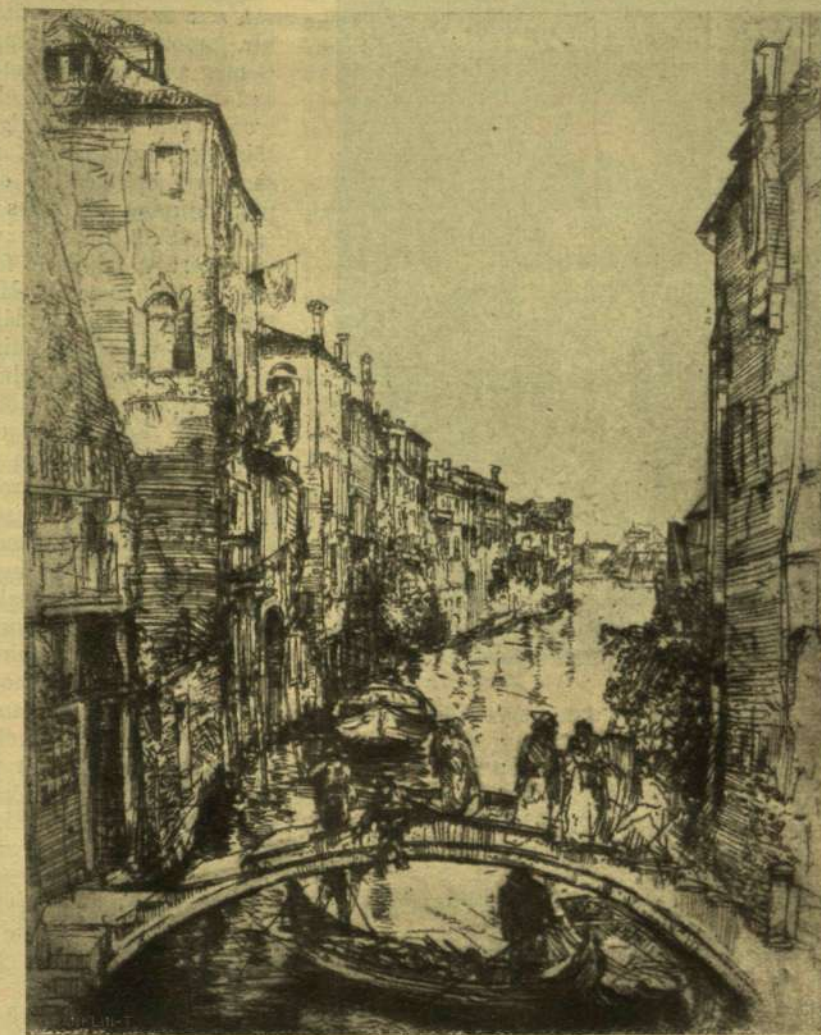
Brangwyn Frank : Velencei bárkaépítők.

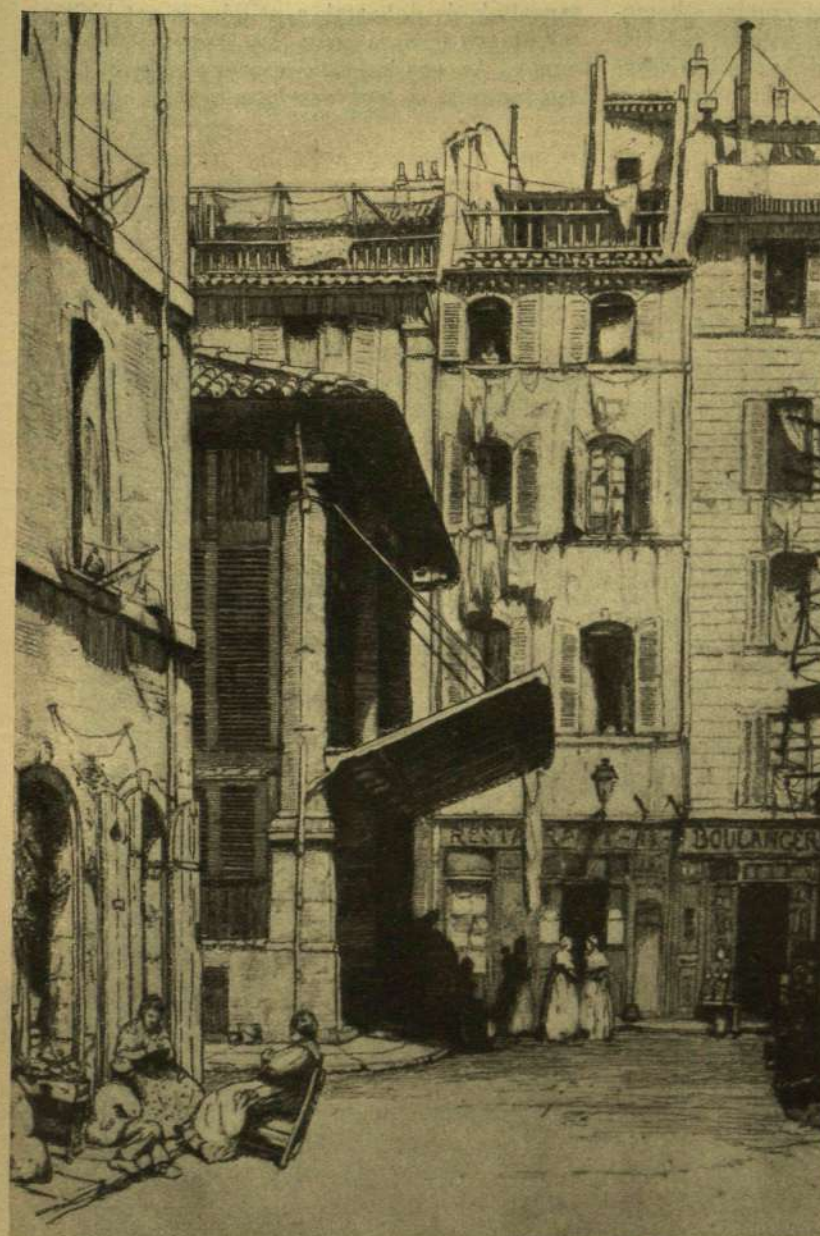
Pennel J. : A bradfordi vaspálya.

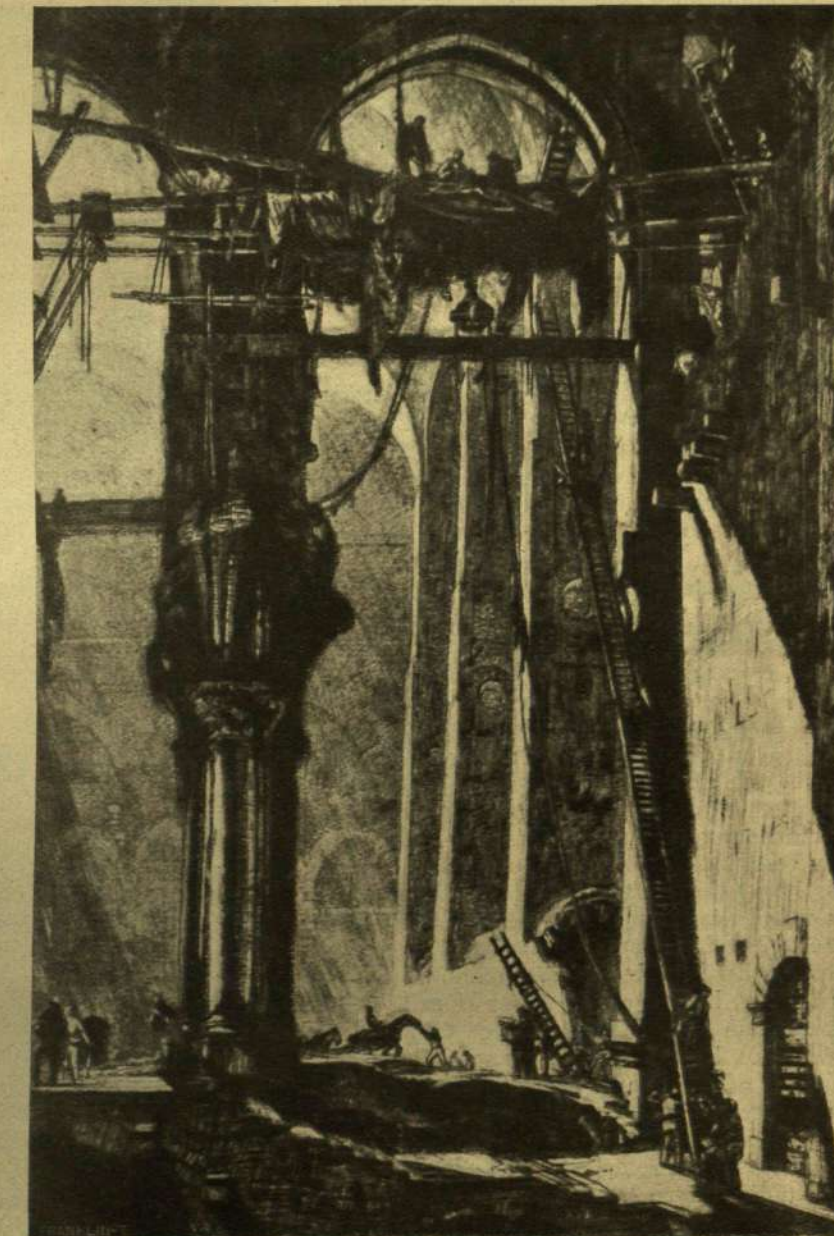
Lumsden E. S. : Benares.

Mac Laughlan D. S. : A híd.

Webster Herman A. : Régi piacz Marseilleben.

Bone Muirhead : A St. James Hall belseje a bontáskor.

Both Menyhért festménye.

SZÉLL IGNÁCZ VOLT BELÜGYMINISZTERI ÁLLANTITKÁR, KI MOST HÚNYT EL.

LILJECRONA OTTHONA.

Regény.

(Folytatás.)

Irta Lugerlőf Selma. — Svéd eredetiből fordította L. B.

Ha az apjuk tovább élt volna, akkor Sven is, a ki a legfiatalabb volt, tovább tanult volna mint a többiek. De midőn az anyjuk özvegyen maradt egy csomó gyermekkel, bizony nem járathatta tovább az iskolába. Erre Liljecrona eseres egyik régi barátja Altringer, hámortulajdonos Ekebyben, ajánlkozott, hogy fölneveli a fiút azon föltétellel, ha hámos lesz. Ezt az ajánlatot a legnagyobb hálával fogadta az anyuk és midőn Sven tizenégyéves lett, elküldte Henriksbergbe, a melyet legújabbban vett meg Altringer. Azt akarta ugyanis, hogy mindent sajátítson el a hámosban, a legegyszerűbben kezdve; így kellett neki az irodát seperi, szemet hordani a műhelybe és mindenkinek a parancsát teljesíteni.

Így tartott ez, míg Sven tizenhét éves lett. Ekkor egy napon az egyik hámos-kovács nagyon beteg lett. Hírül hozták ezt a felügyelőnek. Ez lesietett a hámosba, megállt a műhely ajtajában, ránézett egy kicsit, azután egyenesen bement az irodába, a hol az irodatiszt dolgozott. «Egy pár napig vezesse csak helyettem a hámost — mondotta a felügyelő. — El kell utaznom a finnekhez szemet vásárolni.» Elment és az irodatiszt kényelmesen leheveredett a díványra és elgondolta, milyen szép dolog, hogy most ő lesz az úr. De nem sokáig tartott, mert hamarosan lehívták a hámosba. Az egyik lakatos betegedett meg, ép olyanformán, mint a kovács. Az irodatiszt lesietett a hámosba, hogy megnézzze a beteget, megállt az ajtóban, ránézett és gyorsan nekiindult egyenesen a vizes felé, a hol a hámostanoncz többnyire üldögelni szokott és apró halakat fogdos.

Csakugyan ott találta Svent és kérte, hogy jöjjön be vele az irodába. «Hallod, Liljecrona — mondotta, — a felügyelő elment, nekem is el kell utaznom vendégségre Björnidebe. Egy pár napig vezesd csak a hámost. Itt vannak a kulcsok, itt van a pénztár. Nem lesz más dolgod, csak utána nézni, hogy a népség rendesen dolgozzék.» Ezzel elutazott, a hámostanoncz pedig beleült a karosszékre és azt gondolta, egyszerű dolog, hogy most ő lesz úr Henriksbergben. De nem sokáig ültetett, mert üzenet jött a hámosból, hogy a betegek rosszabbul lettek. Leszaladt a hámosba és bement a kovács lakásába, de nem állt meg az ajtóban, mint a többiek, hanem odament a beteghez, a ki vörösen és rettenetesen megdagadva feküdt ágyában. «Nem tudja milyen betegsége van?» kérdezte a kovácsot. «Biz ez himlő — felelte — és most tegye meg Sven, menjen föl az irodába és a szekrényből, a hol a felügyelő az orvosságokat tartja, hozzon nekem kámfort és cseppeket, ha ugyan itt mer maradni és nem utazik el, mint a többiek.»

Sven azonban ott maradt, bár a munkásság nagyrésze beteggyógyba került. Sem a felügyelőről, sem az irodatisztról nem hallatszott semmi hír, orvos pedig tíz mérőldnyire sem akadt. Ő meg az öreg házvezetőnő jártak jobbra-balra és tömték a betegeket olyan orvossággal, a milyent épen találtak. Egy páran meghaltak, a többiek fölgögyultak, minthogy egy járvány sem tart örökké, így ennek is vége lett. Azután minden a rendes kerékvágásba jött. Az irodatiszt öt hónapig vendégeskedett, azután visszatért. A felügyelő felévig vásárolta a szemet, de ő is bevonult. Most hát ismét a hámostanoncz sepet az irodában és fogdosott apró halakat a vizesnél, mint azelőtt.

Bár Henriksberg félre esik a nagyvilágtól, mégis híre ment a történetnek és szelvényben beszéltek. Egy napon odaérkezett Altringer, a hámortulajdonos. Nem szólt egy szót sem a felügyelőhöz, sem az irodatiszthez, hanem csak azt kérdezte, hogyan viseli magát az ifjú Liljecrona. A felügyelő meglehetősen jó értesítést adott. Úgy gondolja, hogy majd derék hámosos lehet belőle idővel, csak jobban érdeklődnek a dolog iránt. Nem haszontalan, csak olyan egykedvűen viselkedik, mintha semmi köze sem lenne az egész hámoshoz. Altringer megkérte, hogy hívják fel Liljecronát az irodába és midőn bejött, elibe állott, melyen a szemébe nézett és megkérdezte, miért nem utazott el mint a többiek, mikor a himlőjárvány kiütött?

Sven nem felelt. Elpirult, mintha valami nagyon rosszat kérdeztek volna tőle. «Nem félt?» — «Bizony féltem.» — «Talán azt hitte, hogy felelős a hámosért?» — «Nem én.» Végül Altringer mégis kivette belőle az igazat. Sven azért maradt, mert a felügyelő hegedűje ott függött az iroda falán. Ha egyedül volt, mindennap játszhatott rajta. «Úgy, hát annyira szeret hegedülni?» — mondta Altringer. — Megkérjük a felügyelőt, hogy adja ide a hegedűjét és majd játszik valamit nekünk.»

Ez már tetszett Svennek. Rá húzott valami egyszerű dalra, a mit a kovácsoktól tanult. Altringer először mosolygott, de azután elkomolyodott. Észrevette, hogy a fiú valánit belevisz a dallamba és a régi nóta újnak hangzik. «Nézz csak — mondta Altringer, — holnap velem

utazik. Elmegy Stockholmba, hogy megtanuljon hegedülni.»

Maja Lizának nagyon tetszett ez a szép történet. «Csak egyet nem tudott megérteni. Nem jól ment a sora Stockholmban? Miért van hát megint Henriksbergben?»

Dehogy, jól ment minden. Öt évig tanult Stockholmban, és már olyan tökéletes mester lett, hogy ebben az országban már alig akadt valaki, a kitől többet tanulhatott volna. Altringer nagyon meg volt elégedve vele és már arra gondolt, hogy kiküldi külföldre, hogy semmi-ben se maradjon hátra.

Három éve múlt, hogy egy szép napon Sven váratlanul Ekebybe érkezett és azt kérdezte, hogy nincs-e valamelyik hámostulajdonos felügyelő-állás üresedésben. «Bizony az meglehet — mondotta Altringer. — Valamelyik jó barátjának van rá szüksége?» Nem, Sven a maga számára kérte. Több évet töltött a hámosban és így azt hiszi, hogy el tudná végezni a felügyelői teendőket. «Na és mi lesz a zenével?» Annak már vége van. Azt hiszi sohasem nyúl többé a vonóhoz.

Altringer közelebről megnézte. Sven tekintetében mindig volt valami szomorúság, de most az egész legény a megtestesült bánat volt. «Látom, hogy valami komoly dolog történt magával, — mondta Altringer. — Beszélje csak el, mi az. Látja, épen mikor az irodába lépett, akkor számígtattam, hogy vajjon kiküldhetem-e külföldre.»

Sven alig tudott válaszolni. Az ajkába harapott és küzdött, hogy hangját megerősítse. «Nem tetszett hallani, mi történt, mikor utoljára játszottam?» Nem. Altringer semmiről sem hallott és Svennek el kellett mondania az egészet. Nagy bált tartottak lent az egyik nási udvarházban és Sven is a vendégek között volt. Egy ócska, lehangolt zongora szolgáltatva a tánczenét és így nem volt semmi élénkség a táncban. Sven erre elővette a hegedűjét, mindjárt megváltozott a hangulat. Fialatok és öregek tánczaperdültek és midőn abba akarta hagyni, tapsoltak és dobogtak a padlón és azt kiáltották, hogy újrazza meg. De szomorú vége lett ennek. Az egyik házikisasszony nagyon hevesen tánczolt. A leggyorsabb táncban egyszerre

AZ ULSZTERI FORRONGÁS. — LORD CARSON, A HOME-ULET (IRORSZÁG ÖNKORMÁNYZATÁ) ELLENZÓ ULSZTERIEK VEZÉRE, SZEMLÉLT TART A FELFEGYVERZETT POLGÁROK FELETT.

csak a tánczosa karjára hanyatlott és azután a földre esett. Sohasem kelt fel többé. Meghalt.

Altringer megértette, hogy ez súlyos eset, de azért úgy gondolta, hogy e miatt még nem szabad összetörni egy ifjú embernek a jövőjét.

«Küzdje le magát — mondta. — Szerencsétlenség volt, a mi mindenkiivel megeshetik. Én úgy gondolom, hogy az a hibás, a kivel tánczolt.» — «Nem — mondta Sven, — én kényszerítettem, hogy tánczoljon. Egész este csak neki játszottam. Olyan szép volt, mikor tánczolt. Oly könnyű és furge volt, mint a lobogó láng. Nekem tánczolt, mint a hogy én neki játszottam.»

Altringer csak a vállát vonogatta. «Ez csak képzeldős, látja. Talán természetes, hogy most rögtön utána így érzi, de a jövő héten külföldre küldöm, akkor majd elmúlik.»

«Nem, uram, ez nem múlik el. Bárhova is küldjön, nem tudom elfelejteni, hogy egy embert a halálba muzsikáltam.»

Altringer még egyszer ránézett. «Szerelmes volt bele?» — «Igen, — felelte Sven — ép azon az estén kértem meg.»

Altringer most már egy szóval sem említette, hogy Svennek külföldre kell utazni. «Úgy hát legyen addig felügyelő Henriksbergben, míg el nem felejt — határozta el. — Bár nem hiszem, hogy mindent tud, a mi szükséges ehhez az álláshoz, de megtanulhatja és tudom, hogy megbízhatok magában.»

Igen, így történt, hogy Liljecrona Sven fölhagyott a hegedűjátékkal és helyette hámos-felügyelő lett.

Maja Liza figyelmesen, félbeszakítás nélkül hallgatta végig. Ah gondolta, az érdekes lesz, hogy nemsokára megláthatja azt, a ki oly nagy bánaton esett át és kinek szívében oly mély szerelem lakik.

Egy darabig nem szólt semmit, hanem azután hirtelen odafordult Liljecrona lelkészhez és megkérdezte, hogy sötét hajú-e az öccse.

Igen, olyan sötét, mint az éjszaka.

Hirtelen eszébe jutott, hogy ez haszontalan kérdés volt. Mert míg Liljecrona lelkész az öccséről beszélt, egész idő alatt azon gondolkodott, hogy nem hasonlít-e a magas sötét henriksbergi kovácshoz? Nincsen-e neki is olyan szomorú mély szeme? Nem tudta megmondani miért, de a két férfi egy képpé olvadt össze lelkében.

És épen most, midőn a kovács ott állt a szekrénynél és vidám tánczalt játszott, könnyű volt azt gondolni, hogy ő volt az, a kivel mindaz történt, a mit az előbb hallott.

Midőn megérkezett, épen az országúton sétáltak és már annyira sötétedni kezdett, hogy be akartak menni, a szánkó pedig oly gyorsan siklott tova, hogy nem láthatták, ki ül benne. Liljecrona lelkész azt gondolta, hogy az öccse jött meg végre Henriksbergből. Maja Liza azonban úgy látta, mintha a sötét kovács ült volna a szánkóban, de nem szólt semmit.

És tényleg! Midőn visszatértek a tanyához, a vendéglős a lépcsőn állott és elmondta, hogy egy legény érkezett Henriksbergből azzal az üzenettel, hogy a felügyelő nem jöhet ma Svanskogba. Levelet küldött helyette. A legény most köti be lovát az istállóba, ha a tiszteletes úr beszélni akarja vele.

Liljecrona lelkész lement az istállóba, Maja Liza pedig fölkereste a nagynénit a házban. Ott ült a szolgálókkal a hasábtűz körül és font. Maja Liza leült a nagynéni mellé és adogatta a gyaratoló fésűt. Rögtön azután jött a házigazda és a legények famunkáikkal és megnagyobbitották a kőrt a tűz előtt. Legvégül lépett be Liljecrona lelkész a kovácscsal. Estére mind a ketten Henriksbergbe mennek, de a lónak még pihenni kell egy kicsit. A szép lelkész lehetőleg közel Maja Lizához keresett ki magának egy helyet, míg a kovács messze tőle a legh

venni a kezébe, ezt azonban nem számítja begedűjének.

Nem az eszével gondolta ki mindezt. Hanem érezte, hogy eltalálta minden gondolatját. Nem tudta, hogy sirjon-e, vagy nevessen-e rajta?

Az biztos, hogy tetszik neki, mert akkor nem rendezte volna a közte és bátyja közötti találkozást. Vagy talán csak, mert megsajnálta, hogy olyan rossz dolga van otthon? Egy okos és jó barátot akart neki szerezni, a ki megszabadíthatná ebből az elnyomásból.

Lám, neki nagy bánatja van. Ettől nem tud megszabadulni. A kedvese meghalt és ezt nem tudja soha többé elfelejteni. Maja Liza az ő szemében csak egy szegény leánya, a ki ott ült és sirt a kemencénél, mikor megismerte és szeretné megszerezni tisztességhez és boldogsághoz.

Fölemelte a fejét és ránézett a többiekre. Közel volt hozzá, hogy sirásba kezdjen, mikor elgondolta, hogy ő semmit sem kér a maga számára az élettől.

De épen akkor, mikor fölnyitotta szemét és a gondolatok a leggyorsabban cikáztak fejében, midőn tele volt búval és örömmel, midőn elfelejtette mindazt, mely nap-nap mellett ki-kozta, ekkor nyílt ki az ajtó és dugta be fejét valaki.

Mint valami ismeretlenre, nézett rá az érkezőre és nem ment elébe. A nagynéni félretolta a rokkát és fölemelkedett, Maja Liza azonban mozdulatlanul ülve maradt és nem tudott föl-ocsudni. Mintha nem tudná, ki jött, csak midőn meghallotta az érkezőnek érdes hangját, hogy eljött Lango-Bengtől Maja Lizáért, és midőn a nagynéni azt válaszolta, hogy a tiszteletes asszonyának nem kellene annyira sietni, hanem vesse le a bundát és vacsorázzon meg velük, mielőtt haza menne.

A hadnagy.

Az új tiszteletes asszonynak Lövdalában az a szokása volt, hogy minden emberfiát apró megbízatásokkal terhelte meg. Akár paraszt, akár úr hajtott el a paplak előtt, ő ott állott a konyhalépcsőn és intett, kiáltott, hogy álljon csak meg. Azután Maja Lizának vagy Csöpp-ségnek kellett leszaladni az útra és megkérni az utast, hogy lenne szíves magával vinni ezt a font vajat, a mit Raklitz asszony Bergába a kapitánynak küld, vagy pedig hozná vissza a gyaratoló fésűt, a mit az öreg Moreus nének kölcsönzött.

Sokszor olyasmint kért, a mi terhes és kényelmetlen volt, úgy hogy az emberek lassankint féltek Lövdala mellett elhajtani. Nem-et mondani kellemetlen dolog és észrevétlenül elsur-ranni lehetetlen volt, mert mindig meglátta, ha jött valaki.

(Folytatása következik.)

ÚJ MAGYAR SHAKESPEARE.

A Kisfaludy-Társaság Shakespeare-bizottsága, a mely már eddig is előadásai, több értékes munka kiadásával és előmozdításával buzgólkodott a magyar Shakespeare-kultusz intenzívebb tetelén, most legnagyobb szabású és hatásában is legfontosabb vállalkozását indította meg: Shakespeare összes műveinek új kiadását. Annak idején, a hatvanas években a Kisfaludy-Társaság adta irodalmunknak az első teljes Shakespeare-fordítást s ez a munka két nemzedéken át rendkívüli hatással szolgált az irodalmat és a színpadot s legnagyobb hatású közvetítője lett Shakespeare ismeretének. A kik magyarok megismerték és megszerették a nagy angol költőt, ebből a fordításból ismerték meg. Prestíge két nemzedéken át rendkívüli nagy volt: abban a hitben éltünk, és méltán, hogy a mi Shakespeareink a legkitűnőbbek egyike az egész kontinensen. Legnagyobb költőink, Vörösmarty, Petőfi és Arany működtek közre létrejövételében fordításaikkal s mellettük a hatvanas évek irodalmának színe-java. Ez a munka a magyar szellemi erők legjobb és leggyümölcsözőbb szövetezéseinek egyike volt. Idők folyamán azonban mind érezhetőbbeké váltak a fordításoknak, különösen egy részüknek hiányai. A Shakespeare-kutatás, mely a külföld nagy kultúráiban, különösen az angoloknál és németeknél napról-napra nő és egyre újabb eredményeket hoz a költő szövegeinek

pontosabb megállapítása és helyes értelmezése körül, ma már érvényében támadja meg azt a szöveget, a melynek alapján a hatvanas években a magyar fordítók dolgoztak s nyelvünk, különösen pedig színpadi nyelvünk s nemkülönben műfordítói művészetünk is nagyot fejlődött a kifejező képesség és hajlékonyság irányában a közben letelt ötven-egynéhány év alatt. A színpad már csak nehézségekkel tudta használni a fordítások egy részét s az olvasó igényei sem mindig találtak teljes kielégülést. Ez indokolta a Shakespeare-bizottság elhatározását, hogy a Kisfaludy-Társaság Shakespeare-jét megújítja s mai irodalmi fejlettségünk színvonalára emeli.

Egy új Shakespeare minden irodalomnak fontos ügye, mert minden költők közül Shakespeare a legteljesebben világköltő, az egész emberiség tulajdona, kinek helye ott van minden nemzet klasszikus írói között. Minálunk pedig kétszeresen fontos, mert az emberiség összes nagy szellemei között Shakespeare volt a legnagyobb hatása a magyar irodalmi szellem alakításában. Irodalmunk újkorának úgyszólván hajnalán is találunk már kísérleteket Shakespearenek a magyarság számára való meghódítására. Kazinczy már első Shakespeare-fordítóink közé tartozik s utána írókban és olvasókban szakadatlan a törekvés irodalom és közönség részéről Shakespeare mennél intenzívebb átélésére. Drámairodalmunk művészi törekvései egészen a legújabb időkig Shakespeare hatása alatt állanak; ebből a hatásból keletkezett a *Bánk bán*, ebből táplálkozott legtermékenyebben Vörösmarty drámaírói munkássága s azóta is a nagyobb stílus dráma megalkotására való kísérletek mind Shakespeare hatására mennek vissza. Még olyan költőink is, a kik távol állottak a drámatól és a színpadtól, megtermékenyültek Shakespeare szellemétől: Petőfi leglelkesebb bámulói s fordítói közé tartozott, Arany nemcsak fordította, hanem teljes lélekkel élvezte és magába szívta; költői elveinek kifejlődésére s egész világnézetére semmiféle más költő nem volt akkora hatással, mint Shakespeare: jellemrajzai megalkotásában, kompozíciói kifejlésztésében, még erkölcsi felfogásában is minduntalan megtaláljuk Shakespeare nyomait. Annak, hogy az első magyar Shakespeare kiadására a negyvenes években irodalmunk három legfényesebb szelleme szövetezett, szimbolikus értelme is van: meggyőzően jelenti azt a szoros kapcsolatot, mely irodalmunk szelleme és Shakespeare között van.

Ez a Shakespeare-kultusz, a legmélyebb és leghatékonyabb irodalmi kultusz, a melyre a magyar műveltség felemelkedett, ma is eleven még. Legjobb szellemeink ma is hívei még, a magyar kritikai elmélet még ma is erősen érzi a Shakespeare-tanulmány hatását s a magyar színpadon is él még Shakespeare szelleme.

Liza (Varsányi I.) és a házi orvos (Fenyvesi) a 2-ik felvonásban.

Timár (Hegedűs) és Jaulusz könyvelő (Győző) a második felvonás végjelentésében.

Kunó (Tanai) a grófnő (Kende Paula) Liza (Varsányi I.) és a tábornok (Szerényi) a 2-ik felvonásban.

TIMÁR LIZA, BRÓDY SÁNDOR SZÍNŰVE A VIGSZÍNHÁZBAN. — Jeltő Gyula főlételei.

A Nemzeti Színház a közelmúltban az ő egyik másik darabjával aratta legszebb sikereit s a Shakespeare-ábrázolás tradíciója egyik legfőbb magyarító eleme mai színművészetünknek is. Jó és a mai követelményeknek megfelelő magyar Shakespeare ma talán inkább kulturális szükség, mint valaha. Ezért nagyjelentőségű az új Shakespeare, — olyan dátuma mai irodalmunknak, a mely mellett meg kell állani.

Az új Shakespeare az egyedül helyes program alapján készül: megtartja a régiből, a mi jó és kiküszöbölö belőle, a mi elavult, a mi már annak idején sem állott a maga kora legmagasabb irodalmi színvonalán. Nagy költőink, Vörösmarty, Petőfi és Arany immár klasszikussá vált fordításaihoz nem nyúl hozzá, érintetlen eredeti szövegükben adja őket, — a többi átdolgozva adja, vagy a hol szükséges, teljesen új fordításban. Hogy a mai olvasó szükségletét annál teljesebben kielégítse s eszközövé váljon a Shakespearebe való mélyebb elmerülésnek, minden darabhoz bevezetést ad, a mely a művet minden szempontból felvilágosítja, tájékoztat keletkezéséről, a költő egész művében elfoglalt helyéről, forrásairól, sorsáról. A szöveg után gondos jegyzetek adják meg a szöveg értelmezésére, tárgyi szempontokra, korrajzi vonatkozásokra vonatkozó magyará-

zatokat. Ez a magyarázó anyag a legkiválóbb magyar Shakespeare-ismerők műve.

Egyelőre három kötet jelent meg az új magyar Shakespeareből. A *Hamlet*, Arany János műfordítói remekműve, melyhez Alexander Bernát irt bevezetést és jegyzeteket, melyek nemcsak a Hamlet szövegét, hanem Arany fordítását is értelmezik. A *windsori vigaszonyok*, Rákosi Jenő új fordításában jelennek meg, — kitűnő irónk, maga is Shakespeare legkiválóbb ismerőinek és leglelkesebb híveinek egyike, a ki töle kapta drámaírói pályájának legbecesebb megtermékenyülését, félretette fiatalkori fordítását és teljesen kifejlődött nyelvű művészettel fogott neki az útnak. A hozzá való magyarázatokat szintén Alexander Bernát adja meg, a ki egyúttal az egész nagy vállalkozásnak lelke, vezetője és legbuzgóbb megvalósítója. Szintén teljesen újonnan fordította le a *makrancos hölgy*-et Lévy József a maga tapasztalatokból érett, bensőséges költői szellemével. Ehhez a darabhoz Heinrich Gusztáv irta a bevezetést és jegyzeteket. A régi Shakespearenek nem voltak ily bevezetései és jegyzetei, a mi már akkor is nagy hiányossága volt; az új ezzel is becsesebbé vált. A három kötetet igen szép kiállításban a Franklin-Társulat adta ki. A *Hamlet* ára 3 K, másik kettő 2-40 K.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Régi és új színművek. Ambrus Zoltán színi kritikának egy kis gyűjteményét adja egyik legújabb füzetében a *Magyar Könyvtár*, Radó Antal ismert kitűnő vállalkozása. Ambrus Zoltán pályája kezdetén elsősorban mint kritikus állott a közönség szeme előtt s csak később fejlődött ki legkiválóbb regény- és novelláiról egyikévé; kritikai szereplését azóta sem hagyta félbe s több mint egy negyedszázada kíséri figyelemmel a magyar színház és dráma fejleményeit. Azóta megállapodott róla az irodalmi közvélemény, mely legkitűnőbb színházi kritikusként látja benne s általában a magyar kritikai stíl Gyulai és Péterfy óta első mesterét. Eszmékben, ízlésben külön helyet foglal el kritikáink közt, mert míg a régebbiek a drámai kritikában jórészt teljesen Shakespeareből indultak ki, ő a francia drámából indul ki. Abban a korban lépett a kritikába, mikor a francia dráma Dumasval, Sardouval és többi kortársaikkal legnagyobb világsikerrel aratta s úgyszólván egyedül uralkodóvá lett egész Európa színpadain. Műveltsége is első sorban francia hatásokból alakult, a nagy francia kritikai irodalom példái állottak legélesebben szeme előtt s ezek adták neki a legtöbb termékenyülést, világosságra, mérsékletre, a hang és tárgyalás disztinált voltára berendezett lényé is ezekhez az előképekhez vonzotta. A francia drámat is érezte legközelebb magához, ma is erről tud szólni legtöbb színpathíával és legbensőbb megértéssel, míg az északi s még inkább a modern né-

1. Alligátor-kölyök, a mint kímászik a tojásból. — 2. Fiatal, 2-3 éves alligátorok rekesze. Százával vannak itt együtt; eladók, áruk 50 cent és 2 dollár közt váltakozik. — 3. Joe, a betanított alligátor felmászik a lépcsőn. — 4. A másik oldalon aztán lecsúszik a medenczébe. — 5. Időse

met dráma sokkal nehezebben tud hozzáférni rokonzenéhez. Pozitív szellemű nehezen tud megkülönböztetni a német dráma izgatott gesztusaival, új világképek alkotása után kapkodó nyugtalansággal, sokszor nagyon is erőtlen eredetiségével és homályosságával. Rendkívül finom és fejlett érzék vezeti az irodalmi értékek felismerésére, bő tapasztalat és nyugodt ítélet a színpad követelményeivel szemben, erős, de sohasem rideg s a megértést sohasem korlátozó erkölcsi érzés, úgy az irodalmi, mint az emberi erkölcsi dolgaiban, súlyt és nyomatékot adnak írásának ott is, a hol kevésbé jelentékeny dolgokról szól. Mindenekelőtt pedig előadásának nem művészet, stíljének egyszerű eszközökkel gazdag kifejező ereje és finom árnyalóképessége különbözteti meg s emeli kritikáit magasan a megszokott hírlapi színírálat mértéke fölé. A francia drámaírók foglalkoznak új fűtetében összefoglaló kritikái három híjával mind: Bernstein, Dumas, Feuillet, Fiers és Caillaud, Hervé, Maupassant egy-egy darabjáról szólnak s rajtuk kívül az angol Rice, a bécsi Schnitzlerrel és a német Wedekinddel. Az utóbbi kettő különösen érdekes: Ambrus nála szokatlan élességgel elemzi szét a két német író egy-egy darabját s elemzése háttérben megmutatja magának az írók fővonalait is. Ambrusnak nem egy kritikai cikléről el lehet mondani a legnagyobbat, a mit csak kritikára mondani lehet: tovább él, érdekesebb és elevenebb marad, mint az a mű, a melyet megkritizált s az új fűtetben foglalt cikkek túlnyomó részben ebből a fajtából valók.

Új Iliász. Nem mondhatjuk, hogy szűkében volnának az Iliász-fordításoknak. Hogy csak az újabbakat vegyük figyelembe: itt van Bakosy Sándor-nak a maga szempontjából kitűnő fordítása magyar versekben, itt van Ponoré Thévenaz Emil bár nem teljes, de több tekintetben figyelemre méltó munkája s itt van Kemény (Kemp) József hexameteres fordítása, mely máris azon az úton van, hogy ugyanaz legyen nálunk, mint a németeknél Voss fordítása: az általánosan ismert s a közönséges meggyőző Iliász-fordítás. Most azután még egy újabb Iliászt is kapunk: miután már van rimes magyar versekben és hexameterben fordított Iliásznak, az új fordító, Vértessy Jenő új formával tesz kísérletet: a rímelen magyar tizenkétből verssel. A székesbírballadák formájában próbálja hozzánk közelebb hozni Homérosz nagy eposzát. Vértessy az Odüsszeát már kiadta ugyanabban a formában s munkáját, mely 1909-ben jelent meg, szakemberek elismeréssel fogadták. Nyil-

ván ugyanilyen helyesléssel fogják fogadni az Iliászt is. Fordítása mindenesetre nagy gondossággal és szeretettel készült, hűség szempontjából is — a hogy néhány passzus összehasonlításából látható, — figyelemre méltó, a homéroszi hangot ő sem mindig tudja visszaadni.

Arany balladái olvasul. Francesco Sirola, kinek már több fordítását ismerjük magyar költők-ből olvasra, most mint egy Scrittore Ungheresi című sorozat első fűzetét, Arany János balladái-nak fordítását adta ki. Bevezetésül néhány lapon ismerteti Arany életét és munkásságát, azután 25 balladának fordítását adja, a mennyire meg tudjuk itélni, elég hű fordításban, de sajnos — prózában. A végén magyarok jegyzeteket is csatol hozzá, melyekkel az olvasó, a kiről e tekintetben aligha lehet feltételezni többet a legminimálisabb ismeretnél, felvilágosítja az egyes balladák történeti, népköltési stb. háttéréről. Az 56 lapra terjedő fűzetek Fümben jelent meg.

A „Jó Pajtás”. Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja március 29-iki legújabb számába Benedek bácsi és Madarassy Erzsébet írtak verset, Várad Antal Szigligeti Ederől írt kedves visszaemlékezést, Sebők Zsigmond folytatja Az arany cipő, Benedek Elek Oh, szép ifjúságom című regényét, Lendl Adolf, az Állatkert igazgatója az Állatkert kutyáiról mond el érdekes dolgokat, Zsoldos László elbeszélést írt, Garay Ákos kedves képet rajzolt, Pálmai Miklós a cizciáról mond el egyetnást, Zsig Bácsi bohókás mókával mulattat. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A „Jó Pajtás”-t a Frank-lin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal (IV. ker., Egyetem-utca 4.).

Új könyvek: Régi és új szimfonikák. Színházi bírálatok. Irtá Ambrus Zoltán. (Magyar Könyvtár 735—736.) Budapest, Lampel R. (Wodianer F. és fia); ára 60 f. Homerosz Iliásza. Fordította Vértessy Jenő. Megjelent a m. kir. vallás- és közoktatási miniszter támogatásával. Budapest, Kilián Frigyes bizománya; ára 6 K.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Dr. KASSOWITZ TIVADAR BRUNO fővárosi levéltáros, harminczkét éves korában Budapesten. Kassowitz nagy munkásságot fejtett ki mint történésről és különösen a reformáció és ellenreformáció korának volt szorgalmas kutatója és alapos ismerője. — Id. MALLAR JÓZSEF nyug. királyi törvényszéki bíró 75 éves korában Jászberényben. — LÁSZLO LAJOS posta- és táviró-felügyelő 53 éves korában Budapesten. — AIGNER VILMOS az Első Magyar Általános Biztosító Társaság nyug. főpénztárosa 62 éves korában Budapesten. — RIBICZEI RIBICZEY ADÁM nyug. pénzügyigazgató 69 éves korában Szászvároson. — KÖVÁRY LÁSZLO nyug. magyar királyi főerdőtanácsos 68 éves korában Pozsonyban. — BAUER VILMOS a Dunagőzhajós Társaság helyettes igazgatója 63 éves korában Bécsben. — SZENDŐI TÖRÖK ZSIGMOND 62 éves korában Budapesten. — SZABÓ MIHÁLY a Szentesi Mezőgazdasági Ipar és Kereskedelmi Bank Részvénytársaság alelnöke és igazgatósági tagja, 59 éves korában Szentesen. — KÖLYI és dancsházi dr. JÁMBOR JENŐ ítélőtáblai bíró 61 éves korában. — KALOCASI CSAB CSABY JÁNOS nógármegyei földbírtokos 60 éves korában. — PACZONA IMRE nyug. székessővárosi főbíró 60 éves korában Budapesten. — KRCSÁR VILMOS a szentendrei takarékpénztár igazgatója 59 éves korában Szentendrén. — LATON SÁNDOR volt országgyűlési képviselő 55 éves korában Máramarosszigeten. — REDI FERENCZ mérnök 55 éves korában Berettyóújfaluban. — VÁGVESEI BABÓ ZOLTÁN csanádmezei bírtokos 52 éves korában Pusztakaszapereken. — HÁDEKKEI PÁL kaposvári szappangyáros 45 éves korában. — UHLIZ KÁROLY egyetemi tanár, a Tudományos Akadémia levelező tagja Gráczban. — EÖRMÉNYESI és karánsebesi báró FIÁTH ELEMER, Tolnamegye tiszteletbeli főszolgabírója 35 éves korában Budapesten. — FELSŐVÁLYI dr. VINCEZ ALADÁR kereskedelmi minisztériumi segédfelügyelő 29 éves korában Szentkirályszabadján. — MIKANTSCH JÁNOS főhadnagy 29 éves korában Veszésházán. — ÖZVEGY gróf ANDRÁSSY MANÓZ szül. Pálffy Gabriella grófnő, csillagkeresztű hölgy, boldogult Erzsébet királyné volt palotahölgye, 81 éves korában, Bécsben. Az elhunyt grófnő, gróf Pálffy Ferenc és neje Erdődy Nátália leánya volt s 1855-ben ment férjhez gróf Andrássy Manóhoz. A házasságból öt gyermek származott: Géza gróf, Irma grófnő, Eszterházy Miklós herceg felesége; Andrássy Elelka grófnő, a ki Odessacsi Géza herceg felesége lett.

Andrássy Nátalia grófnő, később Széchenyi Bertalan gróf felesége és Andrássy Karolina grófnő, később gróf Karátszky Jenő neje. Az elhunyt grófnő Bécsben szentelték be s holttestét Krasznahorkára vitték, a hol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. — ÖZV. STERN MÓRNÉ szül. Krausz Róza 82 éves korában Pécsen. — ÖZV. BALLAS MIHÁLYNÉ szül. Szabó Babette 86 éves korában Kassán. — ÖZV. BAJTOR ISTVÁNNÉ szül. Németh Anna 77 éves korában Nagyberényben. — ROSZNEKI báró ROSZNER JÓZSEFNÉ, szül. zichi és vásonykeői Zichy Karolina grófnő 72 éves korában Gráczban. — ÖZV. KEVEHÁZI és kevecsei KEVECZY LAJOSNÉ, szül. Cselka Ilona 57 éves korában Nagytapolcsányban. — PRÓSZ REZSŐNÉ szül. Schneider Jozefa 56 éves korában Budapesten. — SZENTANNAI és bobrovnikai BOBROVNICZKY KÁLMÁNNÉ szül. nagyselmeczi Mérey Anna 56 éves korában Pozsonyban. — MAGICS KÁROLYNÉ szül. Streiling Emilia Badapesten. — ÖZV. MELCNER FERENCZNE szül. Somogyi Képes Polin Budapesten. — BOBOS MIHÁLYNÉ szül. Madarász Mariska 22 éves korában.

EGYVELEG.

*Ozonnal frissen tartott hús. Rendkívüli jelentőségű felfedezést vezettek be Németországban, a húst nem fagyasztással, hanem ozonnal tartják friss állapotban hosszú ideig. A vágóhidakon a felraktározott húst ozonnal felítik, miáltal annak hőfoka emelkedik ugyan, de a romlást okozó baktériumok elpusztulnak. Az eljárás vadhúsoknál és halaknál is lehet alkalmazni. Eddig már valami húsz nagy városban ozont alkalmaznak a vágóhidakon.

*Hogyan került meg egy automobil gazdája? A maga nemében talán egyedül álló eset híre érkezik Angliából. Egy gépjárató műhely a múlt hónapban egy automobil-motort kapott express, javítás végett, azonban a küldeményben semmiféle írás nem jelezte, hogy a küldő kicsoda. Az egyik hengerből aztán egy angol technikai lapnak egyik példányát húzták ki, a miből a műhely főnöke azt következtette, hogy a motor tulajdonosa bizonyosan a lapnak egyik előfizetője. Azonnal írtak a lap kiadóhivatalának, a mely egy hirdetés után a motor gazdáját kinyomozta.

*Az északi-fényről megállapították, hogy nem minden évben jelentkezik egyforma mértékben, hanem tizenegy évi időköz alatt folyton erősödik, aztán hirtelen fogy.

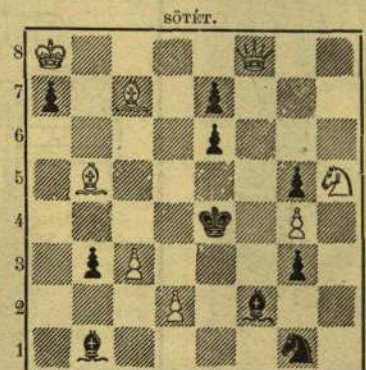
krétából készült poudert a legmegőrizhetjük üdőségünket a legvégső korhatárig.

Kufeké

SAKKJÁTÉK.

2893. számú feladvány Feigl Miksától, B'ce.

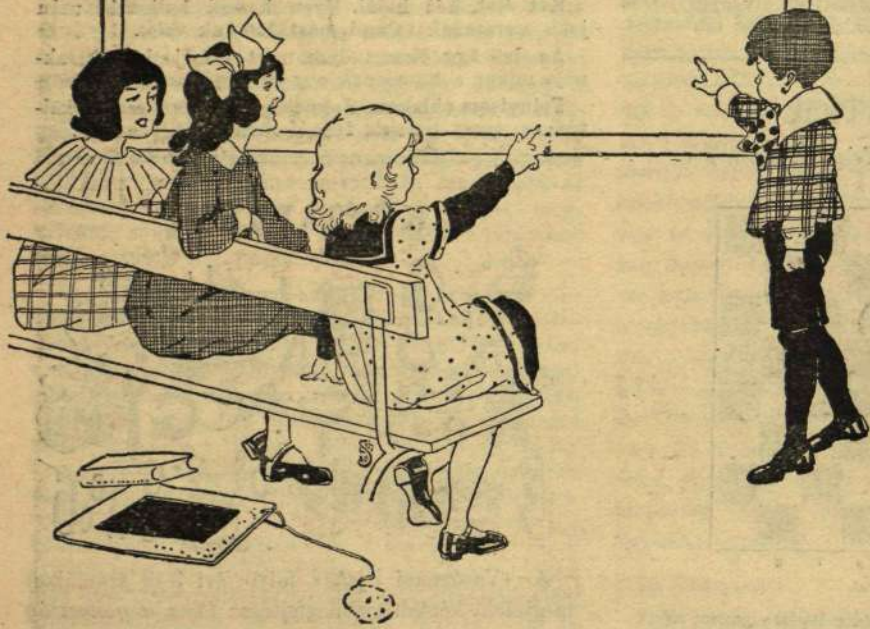

FIGYELEM!!!

Ertékes ajándékot kap
ki ruháit a

Tulipán Gyermekek Otthon
most megnyit

Sütő-utca 2/b. számú
fiók-üzletében vásárolja.

Angol
bőrbutoripar
Bőrbutor
szakmühelyek
KENDI ANTAL

Budapest, IV. ker.
Simmelwies-u. 7. sz.

Angol bőrbutor. Elődöl-
szék, irodai karos-
szék, szék, gyár-
tása. Külön osztály
használt bőrbutor mo-
dernizálására, felrissi-
tésére és festésére.
Székátalakítások.

NE FOGADJON EL

MA-A-ÁST!

CSAK ÓRIÁS

FEDÁK-
CIPŐKRÉMET

30 FILLÉRÉRT

A Magyar Királyi Államvasutak téli menetrendje.

Délután				Délután			
A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról.				A vonatok érkezése Budapest keleti p.-u.-ra.			
Érvényes 1913 október hó 1-től.				Érvényes 1913 október hó 1-től.			
vonat- szám	óra	perc	hová	vonat- szám	óra	perc	honnan
1110	5:52	Szv.	Báttonfűrdő, Tapolca	339	5:52	Szv.	Berlin, Rutka
310	6:52	Szv.	1. ártan	645	5:52	Szv.	Debrecen, Nagyvár
302	6:58	Gy.	1. ártan, Berlin	309	5:52	Gy.	Berlin, Rutka
22	6:58	Szv.	Bicske	1905	5:52	Szv.	Eszék, Tapolca
8	6:58	Szv.	Wien, Graz, Sopron	609	5:52	Szv.	Brassó, Arad
1522	6:58	Gy.	Kassa, Csorba, Bártfa	909	5:52	Szv.	Sofia, Bród, Belgrad
1512	6:58	Szv.	Kassa, Csorba	19	5:52	Szv.	Toribány
1002	7:00	Gy.	Flumina, Torino, Róma	313	6:00	Szv.	Pécel
602	7:06	Szv.	Arad, Brassó	17	6:00	Szv.	Komárom
906	7:10	Szv.	1. ártan, Sofia, Sarajevo	1707	6:10	Szv.	Stanislau, Msziget
1302	7:20	Szv.	1. ártan, Graz, Triest	11	6:25	Szv.	Wien
402	7:25	Szv.	3. ártan, Przemysl, Lemberg	1505	6:30	Gy.	(Lemberg, Poprad-Felka, Kassa)
312	7:30	Szv.	G. János	6130	6:40	Szv.	Nagyvárad
908	7:45	Szv.	Be grad, Sofia, Vinkovce	407	6:50	Szv.	Lemberg, Strij, Kassa
608	7:50	Szv.	Arad, Brassó, Bukarest	1007	6:50	Szv.	Flumina, Záhony
406	8:10	Szv.	Mu. köcs, Lavoczne	1003	7:00	Gy.	Gödöllő
512	8:20	Szv.	Rók avár, Brassó	513	7:20	Szv.	Brassó, Kolozsvár
1906	8:25	Szv.	Eszék, Bród	917a	7:25	Szv.	Kunszentmiklós-Tass
306	8:35	Szv.	1. ártan, Berlin	317	7:30	Szv.	Gödöllő
1706	8:35	Szv.	Msziget, Stanislau	319	7:40	Szv.	Hatvan
2	9:10	Gy.	Wien, Sopron	21	7:45	Szv.	Bicske
226	9:30	Szv.	Kassa, Poprad-Felka	1309	8:00	Szv.	Graz, Fehring
1508	9:35	Gy.	Kassa, Poprad-Felka	1513	8:15	Szv.	Sarajevo, Belgrad
918	10:00	Szv.	Kunszentmiklós-Tass	1015	8:20	Szv.	Paks
516	10:05	Szv.	Nagykút	519	8:25	Szv.	Bukarest, Kolozsvár
1112	10:45	Szv.	Báttonfűrdő, Tapolca	321	8:45	Szv.	Hatvan
24	11:55	Szv.	Bicske	13	9:00	Szv.	Győr

1) December 15-től bezárólag február 28-ig közlekedik.
2) Nagykúttól Szolnokra csak szombaton és ünnepnapokon közlekedik.
3) Március 1-től közlekedik. Azonkívül Budapest keleti p.-u.-ról Budapest-Kelenföldig február 2-től április 25-ig minden hétfőn, csütörtökön és szombaton a Wien-Budapest-től-rivierai expresszvonat hálókocsjával is közlekedik.
4) Csak szombaton és ünnepnapokon közlekedik.
5) Csak hétköznapokon közlekedik.

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról.

Délután.

339 7:20 Sv. Gödöllő

Délután				Délután			
A vonatok érkezése Budapest keleti p.-u.-ra.				A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra.			
Érvényes 1913 október hó 1-től.				Érvényes 1913 október hó 1-től.			
vonat- szám	óra	perc	honnan	vonat- szám	óra	perc	honnan
339	5:52	Szv.	Berlin, Rutka	323	12:10	Szv.	Gödöllő
645	5:52	Szv.	Debrecen, Nagyvár	611	12:30	Szv.	Bukarest, Arad
309	5:52	Gy.	Berlin, Rutka	303	12:50	Gy.	Berlin, Rutka
1905	5:52	Szv.	Eszék, Tapolca	903	1:00	Szv.	Konstantinápoly, Belgrad
609	5:52	Szv.	Brassó, Arad	401	1:05	Szv.	Lemberg, Kassa
909	5:52	Szv.	Sofia, Bród, Belgrad	7	1:20	Szv.	Wien, Sopron
19	5:52	Szv.	Toribány	601	1:25	Gy.	Bukarest, Arad
313	6:00	Szv.	Pécel	1201	1:30	Szv.	Sarajevo, Bród, Szabadka
17	6:00	Szv.	Komárom	1	1:40	Szv.	London, Paris, Wien
1707	6:10	Szv.	Stanislau, Msziget	1901	1:45	Szv.	Eszék, Pécs
11	6:25	Szv.	Wien	325	2:10	Szv.	Hatvan
1505	6:30	Gy.	(Lemberg, Poprad-Felka, Kassa)	1501	2:30	Gy.	Poprad-Felka, Kassa
6130	6:40	Szv.	Nagyvárad	1301	2:35	Szv.	Graz, Fehring
407	6:50	Szv.	Lemberg, Strij, Kassa	919	2:40	Szv.	Kunszentmiklós-Tass
1007	6:50	Szv.	Flumina, Záhony	230	3:00	Szv.	Bicske
1003	7:00	Gy.	Gödöllő	521	3:10	Szv.	Nagykút
513	7:20	Szv.	Brassó, Kolozsvár	1111	4:00	Szv.	Tapolca, Balatonfüred
917a	7:25	Szv.	Kunszentmiklós-Tass	327	4:20	Szv.	Pécel
317	7:30	Szv.	Gödöllő	329	4:25	Szv.	Gödöllő
319	7:40	Szv.	Hatvan	511a	6:25	Szv.	Bukarest, Debrecen
21	7:45	Szv.	Bicske	511	6:35	Szv.	Bukarest
1309	8:00	Szv.	Graz, Fehring	15	6:40	Szv.	Bruck-Királyháza
1513	8:15	Szv.	Sarajevo, Belgrad	1507a	6:45	Gy.	Poprad-Felka, Kassa
1015	8:20	Szv.	Paks	3	6:55	Szv.	Wien, Graz
519	8:25	Szv.	Bukarest, Kolozsvár	1705	7:02	Szv.	Stanislau, Msziget
321	8:45	Szv.	Hatvan	907	7:20	Szv.	Sofia, Belgrad
13	9:00	Szv.	Győr	607	7:25	Szv.	Bukarest, Arad
907	9:25	Szv.	Berlin, Rutka	421	7:35	Szv.	Szerencs
1003	9:35	Gy.	Flumina, Tapolca	305	7:45	Szv.	Berlin, Rutka
913	9:55	Szv.	Szabadka	25	7:50	Szv.	Bicske
5	10:05	Gy.	(Bruck-Királyháza, Sopron)	1109	8:25	Szv.	Tapolca, Balatonfüred
409	10:20	Szv.	Miskolc	1009	8:35	Szv.	Flumina, Bród
239	10:45	Szv.	Cannes, Nizza, Bicske	405	8:40	Szv.	Lawoczne, Msziget
605	11:30	Gy.	(Nagyvárad, Debrecen, Arad)	9	8:45	Szv.	Wien, Graz

1) Csak vasárnapról hétfőre hajó útjelen közlekedik.
2) Flumina-tól, adony-Pasztabanabolisig csak március 1-től közlekedik.
3) Budapest-Kelenföldtől Budapest keleti p.-u.-ig február 7-től április 28-ig minden hétfőn, szerdán és szombaton a riviera-től-wien-budapesti expresszvonat hálókocsjával is továbbítja.
4) Minden vasárnap és ünnepnap második napján közlekedik.
5) December 15-től bezárólag február 28-ig közlekedik.
6) Toribánytól Budapest-Kelenföldig csak vasár- és ünnepnap előtti köznapokon közlekedik.
7) Csak hétfőn és ünnepnap utáni köznapokon közlekedik.
8) Csak hétköznapokon közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra.

Délután.

515 4:40 Sv. Szolnok
317 5:00 Sv. Nagykút
311 5:20 Sv. Gödöllő
917 6:17 Sv. Kunszentmiklós-Tass

CALDERONI ÉS TÁRSA

Budapest, V. ker., Gizella-tér 1. (Haas-palota.)

Zeiss, Busch és Goerz
prizmás látcsövek leg-
újabb típusai. Színházi, tá-
bori, vadász és ver-
seny-látcsövek. Modern
szemüvegek, orrcsipesz és lo-
gnetek Zeiss Punctal és

Busch Isokrystar üvegek-
kel arany, double és teknősbéka
keretben. Aneroid légsúlymérők,
hőmérők, nagyítóüvegek, nagyító
tükrök. Fényképezési ké-
szülékek és kellékek.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hutter és Schrantz r.-t.

szitaár- és nemezőszőtyűgyárak magyarországi telepe
Budapest, X. ker., Gy

NÁJÁD KRÉM

BRÁZAY NÁJÁD-KRÉM

Asszony, leány, néni,
Esküszik a Nájád-krémmel,
Ki használhatja, meg nem bánja:
Ez a szépség talizmánya.

BRÁZAY Nájád arc- és kéz-
krémje, 1 koronás téglék-
ben mindenütt kapható és
Brázay Kálmán czégnél,
Budapest, VIII., Baross-u. 43.

Verszegénység, ideges fejfájás, anémia
ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek ajánlják

ROZSNYAI VILÁGHÍRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát
mindenki elismeri. Ki-
tűnő hatásánál fogva a
hasznos készítményeket
felülmúlja. Milleniumi
nagy éremmel kitűn-
tetve! Számos kiállítás-
díjazva. — Kis palack
2 korona 40 fill., nagy
palack 3 korona 50 fill.

Készíti:

ROZSNYAI MÁTYÁS
gyógyszertára, Arad,
Szabadság-tér.

A Híres biztos golyó lövésnek
Biztos kéz — biztos halál — c. utmutatója 1-20 K.
Klespitz, Gosztola, Zalam.

ÁLLATOK BŐRBETEGSÉGEI ELLEN

legbiztosabb hatású szer, az állatorvosi főisko-
lák évek óta kipróbált és hatásos gyógyszer-
nek elismert

CADOGEL.

Lobos, nedvező, akut vagy idült bőrgyulladás-
soknál (ekzéma) viszketeg, állati ruh, bőrsér-
ülések esetében legjobb a

CADOGEL.

Heveder- vagy nyeregterések, égési sebek, csüd,
sömör (Mauke), kiütések, feldörögések gyógyi-
tására egyedül biztosan ható szer a

CADOGEL.

A bőrbántalmak kezelését egyszerűsíti, a gyógy-
tartam idejét megrovídi, a bőrhámképzést gyor-
sítja, az elszarusodást nagyban elősegíti.

Kapható gyógyszerárakban és droge-
riákban tiszteletként.

Ismereteket díjtalanul küld **Erényi Béla** Diana
gyógyszertára, Bpest, Károly-körút 5a, ahol a Ca-
dogel 1 K 90 f.-es és 3 K 80 f.-es tubusok-
ban, pontos utasítással együtt kapható.

Alapítva 1865-ben.

Heckenast Gusztáv zongoratermei

Budapest, csakis
Gizella-tér 2. sz.

Telefon: 1-69.

DÖRR, IBACH, WERNER zongorák egyedüli képviselője.

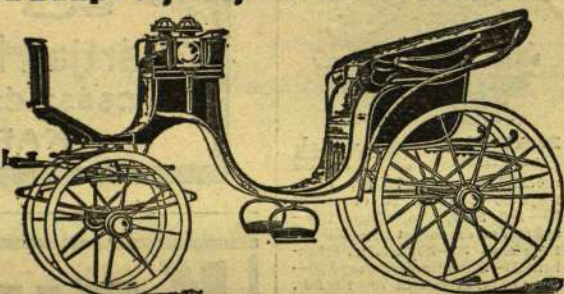
GYÖNYÖRŰ RÓZSA

MAGASTÖRZSEKET
LEGJUTÁNYOSABBAN
SZÁLLITANAK

FISCHER és TÁRSAI
FAISKOLÁK ÉS SZÖLŐGYÉRTÉKEK
NAGYENYED.

Kocsiárucsarnok

Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchia legnagyobb kocsi-aktára. Árjegyzék ingyen.

Koltógépek

hát és vadaskönyve részére jóve-
delmező baromfiudvart szaksze-
rűen és olcsón berendez, mindenféle
fajbaromfit az összes szükséges
cikkekkel szállít a különlegességgyár

NICKERL & Co. g. m. b. H.
Központ: Wien-Lazerdorf,
Triesterstr. No. 30. — Telefon 9120.
144. sz. katalógus 30 fill. ellenében.

Daczára az áremelkedésnek

5 KILÓ

a préselésnél könnyen meg-
sérült finom tojletté szap-
pan kapható (30-34 db)
rózsa, orvosi, mandula, bo-
lya, növényi stb. illatokban.

csak 6-50 K-ért

a pénz előzetes beiktatása,
vagy utánvét mellett. Ke-
vező alkalmi házalók
előadásitók stb. részére.
Illatszerekkereskedés:

Humann Ferencz
magyar orvosi.

Közp. Wien, II. Aloisgasse 3/42

Valódi brünni szövetek

az 1914. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához 1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág, és mellény) 1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K-ért, színtűgy
felbontószövetet, turisztólent, helyenkamagant, női kosztüm
szöveteket stb. gyári árakon küld, mint megbízható és
szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

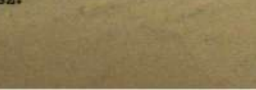
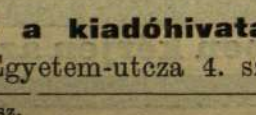
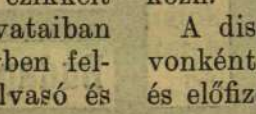
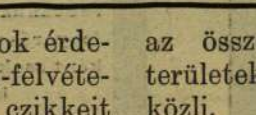
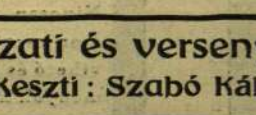
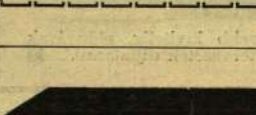
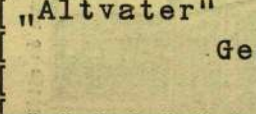
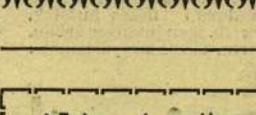
Az előnyök a melyeket a megismerő élvez, ha szövet-
szükségletét követően Siegel-Imhof cégnél, a gyári
piacon rendel meg, igen jelentékeny. Szabott, leg-
olcsóbb árak. Öröklési választék. Minták, figyelmes
kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss
árban.

Legjobb beszerzési forrás!

Kész ágyak jó cseh ágytollból!!!

Sűrűszálú vör. pamutból (inlett) öltve, egy
dunyha 180x120 cm. 2 párnával, mindegyik
80x60 cm. uj, puha, tartós tollal K 16.-,
Félpelyh K 20.-, Pelyh K 24.-, Dunyha
egyedül K 10.-, 12.-, 14.- és 16.-, Fej-
párna egyedül K 3.-, 3-50 és 4.-, Kétszer
dunyha 200x140 cm. K 13.-,
14-50, 17-50 és 21.-, Ehhez fej-
párna 90x70 cm. K 4-50, 5-20 és
5-50. Öt sz. szürke toll K 9-40,
jobb K 12.- K 16-ig. Félpelyh
K 17.-, Öt sz. uj, jó, fehér, por-
mentes ágytoll K 24.-, Hátfele
K 30.-, jobb K 33.-, Legtöb-
b utadalmi fozt. K 45.-, Öt
kg. foztalan 615 Htákról K 20.- és K 30.-. Fehér pelyh, nagypelyh
K 6.-, jobb K 8.-, Finom mellastott pelyh K 6-50 1/2 kg.-kint.
Szürke pelyh 1/2 kg. K 2-50 és 3.-, Szétküldés bérmentve utánvét.
Becserelés postadíjmentes ellenében. Sigmund Lederer, Jano-
witz a. Angel Nr 145. bei Klattau, Böhmen.

14. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS 5.

Szerkesztési iroda: IV. Vármege-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkronika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Szerkesztő: Szabó Kálmán.

Minden számban sok érde-
kes vadászati fénykép-felvéte-
leket közöl. Szakszerű cikkeket
ismert íróink írják. Rovataiban
minden vadászati ügyben fel-
világosítást kap az olvasó és

az összes bérbeadó vadász-
területek árverésének idejét
közli.

A diszesen kiállított lap ha-
vonként háromszor jelenik meg
és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld
Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

A VELENCEI HAJÓSZERENCSETLENSÉG ÁLDZATAINAK TEMETÉSE. — Kádai Nagy Adorján eredeti felvétele.